

Tečaj XXIX.

Svibanj 1905.

Broj 5.

Šumarski list

Organ

hrv. slav. šumarskoga družtva

Izdaće

hrvatsko-slavonsko
šumarsko družtvo

Uređuje Ivan Partaš.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1905.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga družtva.

Šumarski list.

Br. 5.

U ZAGREBU, 1. svibnja 1905.

God. XXIX.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 16 K.; za $\frac{1}{2}$ stranice 8 K.; za $\frac{1}{3}$ stranice 5 K. 20 fil.; za $\frac{1}{4}$ stranice 4 K. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

Drvarska trgovina.

(Nastavak.)

Nemačka, Počam od 1842. god. na ovamo, od kad postoje tačni statistički podaci uvoza i izvoza drveta u Nemačkoj, godišnji uvoz bio je svake godine veći od izvoza. Nemačka se računa dakle u uvozničke države još od pre 60 godina, pri svem tom, što i sama proizvodi veliki kvantum drveta. Taj uvoz nije ni tako malen, jer dosiže godišnje na devet miliona kubnih metara, kao što ćemo se uveriti iz niže označenih statističkih podataka. Kad nam je pri tom poznato, da Nemačka ima na 14 miliona hektara dobro uredjenih šuma, sa kojima se gospodari najintenzivnije, kako to zahteva nauka o uzgoju, čuvanju i uredjenju šuma, i da je iz ovih šuma u 1898. godini izvezla samo oko 500.000³, onda imamo jasnu sliku grdne potrošnje drva industrijskih zemalja.

Kako razvoj industrije jedne zemlje upliviše na uvoz odnosno izvoz drveta, dade se lepo viditi iz prikupljenih statističkih podataka, odnosno izvoza industrijskih prerađevina prispolobljenih sa statistikom izvoza i uvoza drveta.

Statistika tvrdi, da je u spoljnjoj trgovini Nemačke izvošila u 1865 god. vrednost robe na 7 milijarda i 442 milijona, a god. 1898. narasla je na 10 milijarda i 910 milijona krune. Nadalje, da je talionička industrija 1881. god. dala izradjene robe 2,914.000, tona, a 1897. god. već 6,889.000 tona.

To industrijsko napredovanje uzrok je, da je iz Nemačke godimice smanjivan izvoz drveta, dok je uvoz iz godine u godinu rastao. Tako je po carinskim statističkim podacima, koji su izraženi u tonama, računajući jednu tonu sa $1\frac{2}{3}$ m³, stajao u pojedinim godinama izvoz i uvoz drveta ovako:

1862.	god.	uveženo je	1,302.000	tona a izveženo	32.000	tona
1872.	»	»	3,522.000	»	»	2,194.000
1882.	»	»	1,769.000	»	»	635.000
1892.	»	»	3,296.000	»	»	296.000
1893.	»	»	3,077.000	»	»	246.000
1894.	»	»	2,769.000	»	»	263.000
1895.	»	»	2,944.000	»	»	274.000
1896.	»	»	3,385.000	»	»	295.000
1897.	»	»	4,081.000	»	»	351.000
1898.	»	»	4,773.000	»	»	338.000

Od toga doveženo je 1880. god. iz Rusije 818.000 tona, Austro-Ugarske 682.000, Švedske 103.000, Amerike 9.000, a u godini 1898. iz Rusije 1,852.000 tona, Austro-Ugarske 1,890.000, Švedske 511.000, Amerike 271.000.

Opći pregled izvoza i uvoza drveta u Nemačkoj u razmaku jednog decenija stoji ovako:

1888. g. uveženo je 3,240.436 tona u vrednosti 172,176.000 K.

1898. g. uveženo je 4,734.994 tona u vrednosti 370,612.000 K. dakle u razmaku od 10 god. porastao je uvoz za preko milijon tona, dočim se je obratno tome smanjio izvoz za gotovo 500.000 tona, jer je

1888. god. izveženo 876.243 tona u vrednosti 78,273.000 K.

1898. god. izveženo 334.174 tona u vrednosti 27,081.000 K.

Kao što se iz ovoga vidi, Nemačka svake godine uvozi sve više drveta, smanjujući pri tome izvoz na sve manju meru, tako da će ovaj uskoro postići svoj minimum.

Nemačka industrija u posljednjim godinama naglo se razvija i pored sve intenzivnijeg gospodarenja sa svojim šumama, uvozi sve veću količinu drveta sa strane.

Da će se ona u buduće sve više razvijati o tome nema sumnje, kao što je nesumnjivo, da će se osim upotrebe drveta

u industriji, trošiti sve veći kvantum drveta na domaću potrebu njenih stanovnika, kako broj ovih u Nemačkoj naglo raste, jer se računa, da broj duša prirašćuje za $\frac{1}{2}$ milijona godišnje.

Konačno se ne možemo nadati ni većoj proizvodnji drveta u zemlji nego što je danas, jer su Nemačke šume uredjene, i sve, što se je dalo učiniti na povećanju prirasta, učinjeno je (Još se sveudilj čini. Op. uredn.).

Nemačka će biti dakle i u buduće upućena na uvoz drveta iz Rusije i Austro-Ugarske, i njena industrija moći će se tim brže i pravilnije razvijati, čim više drveta budu u stanju ove dve države izbaciti na pijace Nemačke.

Nastane li vreme, da ove države budu prinudjene umanjiti izvoz drveta, radi razvijanja svoje domaće industrije, Nemačkoj industriji ponestat će surogata i ona će morati postepeno opadati. (Njemačka sve čini, da do toga ne dodje. Op. uredn.).

Pa kako je od opstanka industrijskih poduzeća zavisan i opstanak miliona ljudi, to bi za Nemačku bio veliki udar, da ove dve države prestanu sa izvozom drvenog surogata, i prema tome: što sporije razvijanje Ruske i Austro-Ugarske industrije, uslovljava što duži opstanak i napredak industrije Nemačke.

F r a n c u s k a. Radi slaboga kvaliteta šumskoga drveća i razvijene industrije, koja traži dobar kvalitet, Francuska uvozi mnogo više drveta, neg što bi to morala uvoziti, kad bi se u zemlji proizvedeni kvantum mogao upotrebiti u industrijskim preduzećima.

Za dokaz tome služe nam statistički podaci, po kojima je bila srednja vrednost uveženog drveta za posljednih pet godina 140,480.140 kruna, a srednja težina 1,551.536 tona, dakle jedna tona 80·96 kruna, dok je medjutim vrednost jedne tone izveženog drveta iznašala 48·71 krunu.

Ova razlika u ceni uveženog i izveženog drveta dolazi otuda, što Francuska, kao što rekosmo, proizvodi manje vredno drvo, i to u tolikoj meri, da joj ga preostaje i posle podmi-

mirene domaće potrebe, a to je naročito drvo za ogrev i gradju manjih dimenzija, dok naprotiv oskudeva u četinjastim drvetima i hrastovini jačih dimenzija.

Francuske šume daju godišnje po statistici šest milijuna kub. metara drveta za gradju, a 20 milijuna za ogrev.

Prama statističkim podacima uvozi se godišnje oko 3,000.000 m³ drveta za gradju, a izvozi oko 1,500.000 m³ manje vrednog drveta. Ovaj izvoz mogao bi biti i veći, kad bi to dozvolila transportna sredstva, i kad bi bila vreća tražnja ovih manje vrednih sortimenata.

Prema tome, Francuska ne bi spadala u red uvozničkih država, kad bi bila u stanju, da kvantum u zemlji proizvedenog drveta poboljša u kvalitetu, kako bi ga mogla upotrebiti za industrijska preduzeća. Pa kako se najveća oskudica oseća na četinastom drveću, koje se u veliko dovozi iz Rusije, Švedske, Norveške i Severne Amerike, to bi francusko šumarstvo trebalo obratiti naročitu pažnju na gajenje četinara. Na odgoj četinara trebalo bi tim veću pažnju obratiti, što Francuska oskudeva na potrebnom joj drvetu u industriji proizvodnje celuloze, pa samo za tu potrebu uvozi godišnje na 227.000 m³ četinara.

Posle četinara oseća se jaka oskudica na gradji, koja se izradjuje od starijih i debljih hrastovih drveta, dok naprotiv gradju od slabijih hrastovih drveta kao što su n. pr. železnički pragovi (podvlake), izvozi iz zemlje.

Iz svega navedenoga, možemo stvoriti zaključak, da Francuska ne mora strepititi za svoju industriju, ako bi jednog dana prestale izvozničke države izvoziti surogat drveta, samo mora za vremena nastati, da poboljša kvalitetu u zemlji proizvedenog drveta.

Ona je već na tome počela raditi, jer je još 1870. god. odpočela pošumljivati svoje goleti u površini od 484.000 ha. sadnjom sadnica četinara.

Švajcarska. Znajući, da šume Švajcarske zapremaju $\frac{1}{5}$ ukupne države teritorije, morali bi držati, da bi Švajcarska trebala biti prije izvoznička, nego uvoznička zemlja. Ona je to

neko kratko vreme i bila, ali je ubrzo umesto izvoženja drvenog surogata počela isti uvoziti, za svoje industrijske potrebe. U prvom početku, radi pomanjkanja transportnih sredstva, nije ni obraćata pažnja na uživanje drveta iz udaljenih brdovitih šuma Švajcarske, no čim su sagradjeni putevi i železnice, počele su se šume nemilice seći u tolikoj meri, da se sve nije moglo u zemlji potrošiti.

No u brzo se uvidilo, da će se takovim postupkom upropastiti plodne ravnice i njive, koje se nalaze na podnožju brdskih šumovitih krajeva, i da šume brdovite Švajcarske nisu tu zato, da se u njima proizvodi drvo za veliku eksploraciju i svetsku trgovinu, nego da je njihova glavna cilj, čuvanje plodnih podnožja od vododerina i urvina.

Radi toga zabranjena je eksploracija šuma u veliko, te je i samo stanovništvo bilo upućeno na uvoz drva iz inostranstva.

Pored toga, stala se je u sve većoj meri razvijati industrija, potrošnja drveta u zemlji bivala je sve veća, a prama tome se je i uvoz iz godine u godinu povećavao, a i ono malo izvoza svelo se je gotovo na minimum, pa i što je izvažano, nije bilo drvo od veće vrednosti.

Po statističkim podacima srazmer izvoza i uvoza stajao je posljednjih godina ovako:

1887. god.	uveženo	je	203.000	tona,	a	izveženo	124.000	tona
1890.	»	»	»	242.000	»	»	108.000	»
1893.	»	»	»	231.000	»	»	55.000	»
1896.	»	»	»	318.000	»	»	61.000	»
1897.	»	»	»	335.000	»	»	68.000	»
1898.	»	»	»	175.708	»	»	33.254	»

Švajcarska uvozi najviše drveta iz Nemačke, Francuske i Austro-Ugarske, a ono malo što izvozi, to se izvozi u Francusku. Pa kako su Nemačka i Francuska takodjer uvozničke države, i svake godine sve manje drveta izvoze, to će uskoro švajcarska industrija biti upućena na Austro-Ugarske šume, tražeći u njima surogata za svoju potrebu.

Rumunija: Od ukupnog prostora državne teritorije otpada 14% na šume; prama tome bi se Rumunija imala raču-

nati u slabo pošumljene zemlje, te bi bila upućena za podmirenje svojih potreba na strane države, kad ne bi bila slabo naseljena i imala vrlo neznatnu industriju.

No ovako pored slabo razvijene industrije i slabog naseљenja, jer Rumunija broji 5 miliona stanovnika na 13,100.000 ha, ova država od vremena na vreme izvozi drvo na strane pijace.

Ali sudeći po tome, što ovaj izvoz nije stalan, i ne стоји u nikakvoj srazmeri izvoz jedne godine sa drugom, nego je više puta sasvim neznatan, a više puta dosta velik, čini se, da se šume u Rumuniji eksploratišu bez osobita reda.

Po statističkim podatcima Rumunija uvozi prosečno godišnje 5.662 m³, a izvozi prosečno 11.371 m³.

Srbija. I pored velike pošumljenosti, koja iznosi na 1,545.000 ha, upućena je Srbija na uvoz drva sa strane za gradnju i ogrev.

Uzrok ovome su slaba transportna sredstva, jer dok jedni krajevi Srbije razpolazu sa dovoljnom količinom gradje i ogreva, dotle ju drugi moraju dobavljati sa strane, jer je odатle jeftinije mogu dobiti, nego što bi koštalo sam transport iz šumovitih krajeva Srbije. Inače se ne bi dalo ni protumačiti, od kuda da Srbija najviše uvozi strugane (piljene) robe i drva za ogrev, jer za jedno i drugo nisu potrebna nikakova industrijska preduzeća, a šuma dovoljno u zemlji ima.

Prama državnoj statistici, počam od 1888. god. bio je uvoz ne samo veći od izvoza, nego je rastao iz godine u godinu.

1888.	god.	uveženo je	87.886	m ³	a izveženo	40.250	m ³
1889.	»	»	87.291	»	»	49.375	»
1890.	»	»	50.916	»	»	67.313	»
1891.	»	»	63.163	»	»	52.610	»
1892.	»	»	76.088	»	»	26.212	»
1893.	»	»	105.790	»	»	29.269	»
1894.	»	»	96.902	»	»	30.825	»
1895.	»	»	69.616	»	»	17.240	»
1896.	»	»	87.876	»	»	26.985	»
1897.	»	»	142.405	»	»	18.008	»

1898. god. uveženo je 143.870 m^3 a izveženo 26.355 m^3

1899. » » » 113.043 » » » 20.060 »

1900. » » » 135.058 » » » 6.415 »

Kako uvoz rapidno raste, a time se izdaje i znatna suma novaca, koja je 1900. god. dospjela gotovo 2 milijona dinara, to bi se merodavni krugovi morali pobrinuti oko uspostavljanja transportnih sredstava i uređenja šuma, da na taj način eksplatišući domaće šume, umanje izvoz drveta u zemlju i izdati novac koristnije upotrebe.

Skroz je neopravданo mišljenje nekih pisaca, kao što je Mélard i Bademlijić, da su šume u Srbiji skroz upropošćene i da je radi toga Srbija upućena na uvoz. Pre bi se moglo predbaciti neko nerazmišljeno i bezkoristno čuvanje pojedinih preživelih šumskih kompleksa, koji bi se mogli korisno unovčiti, a ovako bezkorisno propadaju.

No pri svem tom, Srbija kao neindustrijska zemlja, kad bi samo svoje šume uredila, i izlazila godišnje sa stalnim kvantumom drveta na pijacu, i kad bi pored toga sagradila potrebna transportna sredstva, ne bi morala po bogatstvu svojih šuma uvoziti ni jednoga m^3 , nego bi za kratko vreme postala stalno izvoznička država, i ostala bì takova sve dok se ne bi u samoj zemlji razvila industrija, koja bi suvišni kvantum drveta trošila.

Srbija najveći dio potrebnog joj drveta uvozi iz Austro-Ugarske, dočim je njezin izvoz upućen na Bugarsku, Tursku i Grčku.

Pa i ovo je jedan dokaz više, da uvozu nisu uzrok tobože sasvim upropošćene šume, nego slaba transportna sredstva, jer naspram granice Austro-Ugarske ima Srbija malo šuma, a zbog rdjavih transportnih sredstava bolju rentu ima, da iz svojih šuma sa granica Turske i Bugarske izvozi drvo u ove države, nego da njime podmiruje domaću potrebu svojih bezšumnih krajeva.

Bademlijićev prekor šumskim upravnim vlastima da su iste upropastile šume svojim načinom gazdovanja, dajući po-

vlastice pouzdanu i nepouzdanu, savesnu i nesavesnu, stručnu i nestručnu poduzetniku, ne pomišljajući uz to, ko se time koristi i ne pomišljajući, šta su posljedice neekonomnog i neracunljivog rasumljivanja, skroz su neopravdane, jer da se je tako sa šumama i gospodarilo, nisu to radile šumarske vlasti; to im se ne može ni predbaciti.

Srbija danas ima stvarno do trideset šumara u čitavoj zemlji, od kojih su trećina lajika, a trećina šumarskih djaka bez ikakove prakse, a na čelu ovoga personala sedi redovno laik načelnik.

Sve dakle, što bi se imalo predbaciti, moglo bi se predbaciti onima, u čijim je rukama vlast, a to je u ustavnoj državi narodna skupština i ministarstvo, i do njih stoji, da od Srbije postane važna izvoznička država, a izgleda, da je u najnovije doba šumarstvo Srbije krenulo tim putem, ali tako sporo i neprimetno, da će proći još dug niz godina, dok se dodje do cilja.

Bugarska. Kod Bugarske vladaju isti odnosi kao i Srbije. I za nju Mélard tvrdi, da je nekad bogata sa šumama sada osiromašila, jer su još Turci sa svoje vladavine šume upropastili, te je sad upućena na uvoz sa strane.

Izgleda nam, da je Mélard za obe ove države bio krivo obavešten od ljudi laika, pošto u obe ove države postoje šumari od kratkog vremena.

Kao god Srbija, tako je i Bugarska bogata šumama, samo joj manjkaju transportna sredstva i radi toga ne može svoje šume eksplatisati, nego je upućena na uvoz sa strane.

Po statističkim podacima Bugarska je uvezla 1898. god. 58.134 tone, a izvezla 13.838 tona.

Uvoz je vršen mahom iz Austro-Ugarske, i nešto iz Srbije, a izvoz u Tursku i Grčku.

I Bugarska, kao i Srbija, treba što pre svoje šume da uredi, starajući se pri tome za podesna prometila, pa će i kod nje naskoro nastati doba, kad će prestati drvo uvoziti, nego će zbog nerazvijene industrije biti u stanju izvestan kvantum iz zemlje izvoziti.

Kad smo tako razmotrili statističke podatke uvoza i izvoza drveta onih država, koje i same dosta drveta proizvode, ali su radi raznih odnošaja prinudjene na uvoz sa strane, i kad smo u kratko upoznali te odnošaje, mogli bi doći do zaključka, da je samo rdjava uprava kriva ovim zemljama, izuzev Nemačke, što moraju za podmirenje svojih potreba drvo uvoziti.

Nemačka će morati i nadalje kod najracionalnijeg gospodarenja i pored velike količine u zemlji proizvedenog drveta uvoziti drvo sa strane, jer njenu industriju ne mogu podmiriti domaći proizvodi.

Francuska međutim, kao što rekosmo, treba samo da nastane oko gajenja one vrsti drveća, koje su joj za industriju od potrebe, a Rumunija, Srbija i Bugarska, čim bi svoje šume uredile na osnovi trajnog gospodarenja, i izgradile potrebne puteve i druga prometila, prestale bi sa uvozom drveta sa strane.

Ove države ne moraju ni malo strepiti od toga, da će danas izvozničke države prestati sa izvozom, jer budućnost je njihova, one imadu samo izvršiti rečeno, i tada će doći u red izvozničkih država, i na tome stupnju moći će se dugo održati, jer nemaju razvijene industrije, a nema ni izgleda, da će se ista još dug niz godina u njima razviti, naročito ne u tolikoj meri, da ne bi imala dovoljno surogata iz njihovih šuma, kad ove budu uredjene.

Tvrđnja Mélardova, da su šume ovih država upropošćene ne stoji. Postoji u tome zabuna radi toga, što su ove države ranije bile skroz šumovite, što su šume zauzimale mesto danas plodnih njiva i livada, odakle su uklonjene i morale se ukloniti uslijed naseljivanja, jer im tu ni mesto nije bilo.

Ali šume na apsolutno šumskom tlu, postoje i danas na mnogo mesta kao prastare šume podpunog sklopa, i čekaju na prometna sredstva, pa da se eksploratišu.

A sad da se čvrnemo još i na one države, koje su bezuslovno upućene na uvoz drveta sa strane, iz razloga, što same oskudevajuna šumama.

(Svršit će se.)

Šumarske prilike i uredbe u Bosni i Hercegovini.

Po Dimitzu.

(Svršetak.)

Zakonodavstvo, stručna naobrazba i uređenje šumar. službe.

1. Zakonodavstvo.

Kako je došlo do današnjega stanja šum. zakonodavstva spomenuli smo u kratko u I. odjelu.

Mi donosimo ovdje na prvom mjestu u cijelosti, ko temelj, naredbu zem. vlade za B. i H. od 11. 8. 1890. broj 37061./I., kojom se proglašuje uputstvo za šum. službu kod kotar. ureda.

I. Službene dužnosti u opće.

Obim šumarskih poslova kotarskoga ureda.

§ 1.

Kotarski ured upravlja državnom šumom, ležećom u granicama kotara, ostalom državnom imovinom, sastojećom se u zemlji, kao i ostalim u kotaru može biti nalazećim se državnoj administraciji doznačenim šumama pod neposrednim nadzorom okružne oblasti, te je za redovno obavljanje šumarske službe odgovoran.

Kotarskom uredu nadleži dakle neposredno obavljanje šumske radnje po osobitim odredbama, koje o tome postoje ili će se u buduće izdati, osobito izdavanje i unovčenje šumskih proizvoda, odgajanje drveća i podmladjenje šumâ, kao i uprava vršenja zaštite šumâ.

Po tomu je jedna od prvih dužnosti kotarskoga ureda, da pazi na to, da šumski izvjestitelj ima najtačnije znanje o šumama u kotaru postojećim, o njihovom stanju, kao i o odnošajima, koji utiču na obdjelovanje i unovčenje istih, u koju svrhu isti ima u šumama marljivo razgledati i osoblje šumskoga čuvanja kontrolirati u vršenju dužnosti, kao i poučavati ga.

U pogledu na nadzor privatnih šuma, ima kotarski ured tačno postupati po osobitim propisima na to odnosećim se, t. j. naredbi z. vlade od 17./12. 1890. broj 87.922 o gospodarenju u privatnima šumama.

Rukovanje s materijalom i novcima.

§ 2.

Kotarskom urednu nadleži, u koliko osobite odredbe drugo nešto ne određuju, rukovanje i zaračunavanje svih u kotaru datih šumskih proizvoda i materijala (§ 49.). Rukovanje s novcima naprotiv vrše porezni uredi.

Ipak ima kotarski ured pravo doznake na dotični porezni ured u pogledu na one prihode, koji se imaju realizirati u sopstvenom dohvatu sredstvom tiskanica na tu svrhu određenih. (Doznaka obrazac 1.).

Kotarskom urednu nadleži dalje obračunavanje onih predujmova, koje zemaljska vlada doznači za njegovanje, i ogradijivanje i druge šumske poslove, na način u obrascu 2. naznačeni; odnosni računi, koje kotarski predstojnik ili njegov zastupnik i šumski izvjestitelj potpisivati imaju se odmah po svršetku dotičnih poslova zaključiti i potpuno dokumentirani zemaljskoj vlasti predložiti.

2. Izdržavanje imovinske supstancije.

Čuvanje obilježenja granica.

§ 3.

Medju osobite dužnosti kotarskoga ureda spada to, da tamo, gdje je obilježenje granica provedeno, ograničenje u kotaru nalazećih se pod njegov nadzor stavljenih šuma i drugih erarskih zemljišta, vazda u redu održava i nedostatke u obilježenju granica odstranjuje.

Opaze li se nedostatci na postojećem ograničenju, koji se pomoću zaštitnog osoblja ne mogu više otkloniti, onda ih treba naznačiti, te se ima otklonjenje ovih nedostataka do 1. marta svake godine predložiti, predlažući u isto vrijeme i proračun troškova, u kom se u obzir uzeti ima i eventualno s medjašima ugovorena pripomoć. (Obrazac 3.).

Predlog od zemaljske vlade odobreni ima kotarski ured dati izvršiti, a iskaz o izvršenim poslovima za održavanje šuma s eventualnim jednakim predlogom za iduću godinu službenim putem predložiti.

Vodjenje registra očeviđnosti o promjenama granice.

O popravkama granica, koje se imaju provesti uslijed naknadnih podjelenja, razmjene zemljišta i t. d. ima se voditi registar očeviđnosti po obrascu 4.

Popravke bilježenja granica imaju se samo po naročitom nalogu zemaljske vlade preduzimati i imaju se obavljati na temelju popravke katastralnih mapa preduzete po zemljomjeru očeviđnosti po uputstvu za ograničenje državnih šuma (Zbornik zakona iz 1886., strana 489.) i kasnije izdatim naredbama.

3. Izvadjanje radnje.

A. Upotreba drva.

Nadzor, vršenja služnosti.

§ 5.

Kotarski ured ima paziti na to, da oni, koji imaju pravo služnost (servitut) uživati, ne prekorače svoja ovlašćenja i da pri vršenju istih ne povrijede postojeće propise.

Izkaz drva za uživaoca služnosti svake općine ima se u pravilu obavljati u onim šumama, koje leže u granicama dotične općine, te se takav smije samo onda — i to s odobrenjem zemaljske vlade — obavljati u udaljenijim kompleksima, ako okolnosti sastojanja šumskih mjesta, ležećih u dotičnoj općini, ili ako drugi važni obziri dalje upotrebljavanje drveta nikako više ne dopuštaju, ili ako odnošaji prometa upotrebu drva u drugoj kojoj općini *nužnim načinom uslovjavaju*, ali ipak samo u toj predpostavci, da šumski kompleksi, koji se tako upotrebiti imaju ovim većim opterećenjem u pogledu njegove neprekidne izdašnosti i u opasnost ne dovodi, ili se osobiti državni interesi tim ne narušavaju.

Kako potreba, koju uživaoci služnosti prijave, tako i količina drva doista izdata, ima se upisati u prijavni i izdatni registar služnosti (obrazac 5.), za čim se obračun izdatog materijala vršiti ima.

Registar za izdaju drva služnosti ima se onda prosto završiti, te se imaju pojedine svote prenijeti u dotični račun materijala.

O izdatim drvima služnosti ne treba stavljati popisa mjerena, tatkogjer ne treba dotične stavke računa o materijalu dokazima snabdjevati.

Brojne knjige, u kojima su izdaje drva služnosti popisane, imaju se priključiti registru o izdaji drva služnosti, te ih s ovim čuvati kod kotarskoga ureda.

Unovčenje materijala za zgrade, domaće sprave i izradu.

§ 6.

Unovčenje drvenoga materijala obavlja se:

- a) prodajama iz slobodne ruke po šumskoj tarifi do iznosa od 50 forinata (100 K);
- b) većim prodajama po šumskoj taksi putem ponuda;
- c) prodajama putem konkurenциje po onu cijenu, koja se dražbom postigne;
- d) prodajama uz cijene ugovorom utvrđene.

Prodaje drva putem slobodne ruke.

§ 7.

Sklapanje prodaja drva putem slobodne ruke po § 6. leži u elokrugu kotarskoga ureda i ima se obavljati po šumskoj tarifi, koja

tada bude postojala, pri čemu se opaža, da kotarski ured u jednoj te istoj godini ne smije preduzeti izdaju drva u vrednosti većoj od 50 forinata jednoma te istome kupcu (makar i na novu osobitu molbu posljednjoga), nego treba u takvim slučajevima da izradi neka se okružnoj oblasti podnese ponuda.

Ispod šumske tarife ne smije se bez dozvole zemaljske vlade snizavati; na protiv dužan je kotarski ured u slučajevima, u kojima se vidi, da je stavka tarife prenisko odmjerena, predložiti, da se šumska taksa prema mjesnim okolnostima povisi (§ 22.).

Na doznači (obrazac 1.), kojom se prodata drva kod poreznoga ureda na plaćanje doznačuju, ima se navesti broj vrijednosnoga razreda, kao i šumsko mjesto, u kom se uručenje materijala obavljati ima, da bi se obračun pristojbe šumske takse od strane računskog odsjeka ispitivati mogao.

Istom onda, kad kupac drva bude namiru od blagajnice uplatnim datima snabdjevenu (obrazac 6.) šumskom izvjestitelju predao, ima se, na za to uredjenoj desnoj polovici iste uručenje materijala narediti, te isti u registru za izdatak materijala (obrazac 7.) u izdatak staviti.

Organ šumske zaštite ima od namire, koju mu stranka podnese, izdatnu cedulju odvojiti i čuvati, a namiru na protiv stranci natrag vratiti.

Zatim valja pristupiti k bilježenju stabala, koja se sjeći imaju, pri čemu na to paziti valja, da kubični sadržaj istih ne prekorači znatno preko onoga, koji je na izdatnoj cedulji na uručenje doznačen.

Pri bilježenju drva ima se u ostalom postupati po odredbama § 20.

Prodaja drva ponudbenim putem po šumskoj taksi.

§ 8.

Prodaje drva ponudbenim putem po šumskoj taksi, ima kotarski ured ostvariti, pošto dodje odobrena ponuda kupovanja drva i pošto kupac 20% jamčevine položi, u smislu naročitih uslova svakoj ponudi dodatih, pri čemu u pogledu na ubiranje kupovine, bilježenje, mjerjenje, numeriranje i markiranje drveta na način u §§ 7., 9. i 10. naveden postupati treba.

Količina drva, koju kupac na jednu ponudu primiti ima, može se i na partije izdati, samo što mora za obilježenja tražena količina drva najmanje masu od 50 m³ sadržavati. Ponude, koje glase na primanje od 400 prostornih metara na više, smiju se realizirati samo u partijama od najmanje 100 m³.

Svaki put obilježena dijelna količina i zato plaćeni novčani iznos ima se staviti u račun materijala onoga mjeseca, u kom se je izdanje materijala dogodilo.

Po ostvarenju jedne ponudbene prodaje ima se konačni obračun po obrazcu 8. staviti, dotičnom brojnom knjigom snabdjeti i zemaljskoj vlasti predložiti.

Numeriranje i mjerjenje prodatoga drvenoga materijala.

§ 9.

Po obavljenom siječenju i kresanju stabala imaju se pojedini odresci numerirati, dok su još pod korom, na srijedi izmjeriti, šumskim čekićem markirati i u brojnu knjigu upisati.

Mjerjenje promjera kod dugih drva ima se obavljati u sredini četiri metra dugih odsjeka, koji se obrazovati imaju; pojedini odsjeci moraju se zarescima obilježiti.

Kod uredjenih pojedinih otpilaka može se mjerjenje promjera i na gornjem *nepokvarenom* kraju mjerilom (Zollstab) obavljati, koji se način mjerjenja pak mora vazda u brojnoj knjizi i u mjernim propisima radi kontrole očevidnim učiniti.

Mjerjenja gornje debljine valja u ostalom vazda unakrst obavljati.

Procjena prodatog drvenog materijala. Rok izvoza.

§ 10.

Poslije svršenoga numeriranja i mjerjenja *prodatoga* materijala, valja pristupiti k obračunavanju kubature istoga po Presslerovim tablicama kubiranja, kao i k nalazenju vrijednosti materijala.

Pokaže li se pri procjeni materijala, da je kupac prema učinjenoj uplati suviše drva primio, onda treba taj suvišak sredstvom doznake kod poreznoga ureda u prepis staviti, i drva ne dati prije izvesti, dok se iznos, štono ga valja doplatiti, ne položi. *Uslov, da se kupcu predana drva ne smiju tovariti prije nego što se kupovina potpuno isplati, ima se u ostalom svakomu kupcu drva vazda prije zaključka kupnje na znanje dati.*

Kotarski ured ima držanje rokova za pravodobno odvaženje već predanih drva nadgledati ne vodeći o tome osobite zvanične predbilježbe.

Popisi mjerjenja sastavljeni iz brojne knjige o prodajama, obavljenim na temelju §§ 7. i 8. imaju se mjesečnom računu priklopiti.

Prodaja drva putem konkurenčije po dostalačkoj cijeni.

§ 11.

Ostvaruju li se prodaje drva putem konkurenčije po cijeni dostalačkoj, onda se ima postupati po odredbama naredbe od 15. jula 1887., br. 37.118 (Glasnik zakona i naredaba, strana 256.), kao i po provedbenom k tomu pripadajućem propisu.

Obračunanje materijala ima se po datom odobrenju dražbenoga zapisnika obavljati.

Prodaja drva uz cijene ugovorenim utvrgnjene.

§ 12.

Kad unovčenje materijala bilo kao drva, ili u obliku pretvornoga proizvoda (n. pr. uglja i t. d.) biva na temelju postojećeg ugovornog odnošaja, onda rješavaju odredbe toga ugovora o postupanju koga se valja držati.

Pošto se i ovim prodajama drva konačni obračuni predložiti imaju obavlja se zaračunavanje materijala po odredbama § 8.

Registru očevidnosti, što ga ovim prodajama drva valja voditi, treba u obće dati oblik obrasca 8., samo što mu se mogu još eventualno umetnuti potrebne rubrike, a suvišne naprotiv mogu se izostaviti.

Unovčenje ogrijevnih drva.

§ 13.

Što se tiče unovčenja ogrijevnih drva valja postupati onako, kakovo je propisano u §§ 7., 9., i 10. o unovčenju gradje, drvenih sprava i drva za izradbu, kako po ispunjenom tako i po prostornom metru.

Šumski izvjestitelj dužan je paziti na to, da se u ogrjevna drva sijeku samo ona stabla i dijelovi stabala, koji nisu sposobni za proizvodjanje drvenih sprava i da se do debljine od 10 cm upotrebljavaju i da se složenim kamarama ne daje višak veći od 10 cm na metar visine. Svakoj kamari ogrjevnih drva ima se pri preuzimanju dati njezin osobiti broj i pokraj toga znak šumskoga čekića.

Kontroliranje preuzimanja drva.

§ 14.

Načelno se ustanavljuje, da mjerjenje, numeriranje i t. d. predatih drva preduzimati smiju samo oni organi šumske zaštite, koji su za to sposobni.

Šumski izvjestitelj ima preuzimanja drva često kontrolirati i po mogućnosti mnogobrojnim pokušajima, koji se u brojnoj knjizi označivati imaju, uvjeravati se o pravosti mjerjenja i uregjenja drveta.

Za pogrešno mjerjenje stabala odgovoran je šumski izvjestitelj onda, ako je isto kontrolirao i kao pravo potvrdio, premda pokušaji pokazaju podatke lažnoga mjerjenja, dalje ako je mjerjenje drva povjerio zaštitnom organu, koji za takve poslove nije sposoban, te nije kontrolirao.

U svim drugim slučajevima jamči šumsko-zaštitni organ, komu je mjerjenje predatih drva povjereni, i za pravost istoga.

Vogjenje brojnih knjiga i sastavljanje spisaka mjerena.

§ 15.

O svim izdatim drvenim materijalima imaju se brojne knjige voditi i za to upotrebljavati za ovu svrhu odregjene tiskanice. (Obrazac 9. a i b).

Numeracija materijala ima se u svakom nadlugarском срезу, а где такви не постоје, у сваком шумско-заштитном котару текући водити.

Pošto pri prodatom materijalu u pravilu i svako stablo svoj osobiti takogjer текући број добити има (§ 20.), то се има дотични број stabla vazda pokraj броја првога (најдолнјега) комада debla u brojnoj knjizi upisati.

Preuzimanje drva може се не зависно од извршеној numeracije tako preduzeti, ако то заhtijeva брže preuzimanje drva, али вазда тако, да се сви izresci jednoga debla preuzeti moraju приje него што се k upisu izrezaka drugoga debla pristupi.

S тога је строго забранјено мiješати изреске разних debala jedне s другима.

Brojne knjige имају у горе назначеним obrascima поближе precizirani oblik сadržavati.

Za maloprodaje (prodaje из слободне рuke) имају се засебне бројне knjige uvesti, из којих се пописи mјerenja o predanom materijalu sastaviti имају. Пошљедне nijesu po tomu ništa друго nego prepis бројне knjige и moraju se dakle s ovom потпуно slagati.

Pri ponudbenim prodajama zastupstva по § 8. бројна је knjiga место popisa mјerenja.

U brojnim knjigama, шумском osoblju na potrebu izdatim, mora kotarski ured strane назнаћи.

U brojnim knjigama ne smije se strugati a popravke smiju se само tako preduzimati, da prijašni brojevi оstanu da se mogu poznati.

Vogjenje brojnih knjiga i sastavljanje mjernih propisa spada u dužnost onomu шумско-заштитному organu, кому је предавање materijala povjерено, ipak има шумски izvjestitelj pravo prenašanje mjernih podataka kontrolirati.

Davanje drva za vojnički erar*.

§ 16.

Drva koja trebaju ces. i kralj. vojničkim oblastima имају се uručiti само onda, пошто се добави dozvola земаљске vlade uz naknadnu isplatu šumske takse.

* Ad § 16. Ovaj § je brisan, te se smatraju voj. oblasti kao svaka druga stranka t. j. valja im drvo po такси платити.

Pri bilježenju, numeriranju i mjerenu materijala ima se tako postupati, kao što je propisano kod §§ 7., 9. i 10. kod ostvarenja prodaja iz slobodne ruke, samo što ima, kao što se samo po sebi razumije, izostati pobiranje šumske takse.

Izdate količine drva imaju se na temelju mjernih propisa, na koje treba da se podpiše i vojnička oblast, koja drva prima, u registar očeviđnosti (obrazac 10.) upisati.

Isti treba *svake godine* na koncu decembra završiti, zatim sastaviti godišnji račun, koji se ima mjernim popisima obložiti i cijeli izdati materijal u materijalni račun za decembar staviti.

Predlaganje ovoga računa ima biti *svake godine* u mjesecu januaru, i to u isto vrijeme s predlaganjem materijalnoga računa za decembar.

U onim kotarima, u kojima se takva davanja drva nijesu dogodila valja dati prijavu, da ih nije bilo.

Davanje drva za zemaljske gragjevine.

§ 17.

Kod okružnih i kotarskih oblasti postavljeni tehnički organi imaju o drvetu, što treba za crarske gradjevine, sastavljati iskaze (obrazac 11.), u kojima moraju biti navedene vrste drva i kod svake vrste drveta pojedini sortimenti po dimenzijama duljine i debljine u otesanom stanju.

Šumskom izvjestitelju kotarskog ureda nadleži, da na temelju ovih iskaza sastavlja iskaz o potrebi oblih drveta i o procjeni, koji ima onda predstojnik vidirati i okružnoj oblasti na ispit i dozvolu davanja drva predložiti.

U osobitim hitnim slučajevima može kotarski ured naređiti, da se materijal odmah uruči, a iskaz o potrebi oblih drva i procjeni kotarskoj oblasti na naknadno odobrenje predložiti.

Budući se u jednom mjesecu potrošene količine drva i u istom mjesecu pod priklopom dotičnih mjernih popisa i iskaz o potrebi drva i procjeni u materijalnom računu u izdataku staviti imaju, otpada u buduće vogjenje registra očeviđnosti za takva davanja drva.

Davanja drva za bogoštovne gragjevine i opće korisne svrhe.

§ 18.

Materijal, koji se ima dati za bogoštovne gragjevine i opće korisne svrhe, moraju dotične crkvene općine i korporacije na svaki način u tečaju godine, koja gradnji predhodi, kod kotarskoga ureda prijaviti.

Prijave trebaju da ispituju i poprave gragjevinsko-tehnički organi po gragjevinskom planu ili obimu popravaka, koje se preduzeti imaju, na što se imaju sastaviti u § 17. spomenuti iskazi sortimenta, potrebe oblih drva i ovrijednošćenja.

Ovi iskazi imaju se dakle s dotičnim molbama, s jednim popratnim izvješćem u komu se u smislu naredbe od 2. maja 1883 (Zbornik zakona str. 115) ima potreba gradnje ili popravke potvrditi, kao i spomenuti da li postoje novčana sredstva za gradnju potrebna, u jesen i to najdalje do konca novembra zemaljskoj vladu predložiti, koja izdanja zatraženoga materijala odobrava ili odbija.

Što se tiče zaračunavanja ovih materijala važi ono, što je u § 17. rečeno, isto tako ima otpasti do sada u običaju bivše vodjene registra očevidnosti o količinama drva datim za gornje svrhe.

Izvanredni oproštaji od šumske takse.

§ 19.

Kotarski ured dužan je primati molbe od stranaka, koje nemaju prava na služnost a mole, da im se besplatno dadu drva iz državnih šuma, te u slučaju, ako je dotična stranka siromašna ili je iz drugih razloga prizrenja dostoјna, narediti da ih šumsko osoblje ispita i popravi.

Iskazi o potrebi drva i o procjeni, koje šumski izvjestitelj sastavi, imaju se s dotičnim molbama, s kratkim, momente dostoјnosti prizrenja opisujućim propratnim izvješćem u svrhu izdanja zatraženih materijala službenim putem zemaljskoj vladu poslati.

Prijava potrebe drva, kao i predlog dotičnih molba treba da se izvrši u roku spomenutom u § 18. isto tako ima se zaračunanje datih materijala na način ondje navedeni, vršiti.

Bilježenje drveta.

§ 20.

Bilježenje drveta pripada medju najvažnija otpravljanja službe šumskog izvjestitelja.

Isti ima stabla, koja se u raznim šumskim mjestima i sječama sjeći imaju, obilježiti šumskim čekićem tako, da s jedne strane radnicima, kojima je sječenje drva povjereno, bez sumnje jasno bude, koja stabla imaju sjeći i obragjavati, a s druge strane, da se i dokaz staviti može, da li je posjećeno drvo redovnim putem doznačeno ili samovlastno posjećeno.

Kod prodatoga materijala imaju se ne samo pojedini odresci debala, nego i stabla sama prilikom bilježenja numerirati, tako da svako putem prodaje dato stablo svoj osobiti ali tekuci broj dobije.

Na adreske debla ima se broj vazda brojnim čekićem bilježiti; na deblima može se broj izuzetno crvenom ili modrom pisaljkom napisati.

Ovi brojevi imaju se pokraj znaka šumskoga čekića na deblu i na panju razgovijetno staviti.

Numeriranje stabala obligatno je za sve kotarske urede, te zato smije otpasti samo na naročitu dozvolu zemaljske vlade.

Prosijecanja pokraj telegrafskih žica i putova.

§ 21.

Prosijecanja pokraj telegrafskih žica i putova smiju se šumskim osobljem preduzimati samo po dozvoli zemaljske vlade i po predhodnom bilježenju stabala, koja se sjeći imaju.

Ako se radi o prostom kresanju pokraj telegrafskih žica, onda se mora, jer osigurano izoliranje žica kao osnovni uslov zahtijeva, da se ogranci drveta, grane niti grmlje telegrafskih žica ne dodijeva, ovo kresanje preostaviti osoblju telegrafskoga nadzora, koje će zato divljake i grmlje, koje telegrafsku radnju smeta, sasvim sasjeći, stabla pak po potrebi potkresati imati. Samo se po sebi razumije, da se kod ovih poslova potkresavanja, koji su većinom hitni, ne može paziti na uredovni tok poslovanja, te da je zato dovoljno, ako nadziratelj telegraфа dade prijavu o takvim hitnim poslovima, sve kad se u većoj mjeri izvesti moraju, kratkim putem kotarskom uredu.

Tarife o cijenama drva.

§ 22.

Kotarski ured ima svake godine po rezultatima prodaja drva prošlih godina staviti predlog na eventualnu potpunu ili djelomičnu promjenu ili i zadržanje tarife o cijenama drva za iduću godinu. Ovaj predlog ima se predati okružnoj oblasti, koja će ga dati okružnom šumskom izvjestitelju da ga brižljivo ispita, pa ga onda zemaljskoj vladu podnijeti.

Pri sastavljanju promjena tarife o cijenama može se promjena cijenâ drva postići najprije premještajem pojedinih šumskih mjesta u viši ili niži razred vrijednosti, ili u slučaju da bi kotar bio uvršten u kategoriju vrijednosti, koja pravim odnošajima ne odgovara, svrhi shodnom promjenom pošljedne.

Promjena samih cijena drva ima se osobito predložiti, ako su se odnošaji prohogje novim linijama komunikacije tako popravili, da se povišenje istih preko do sada za I. kategoriju vrijednosti i I. razred vrijednosti stavljene cijene drva opravdanim pokazuje.

*

O mjesnim kolebanjima cijena šumskih proizvoda i o uzrocima istih ima se šumki izvjestitelj održavati u neprestanom znanju i o tomu voditi tačne predbilježbe.

Njegova je dužnost da predpostavljenu oblast upozori na slučajne nedostatke tarife o šumskoj taksi, koje je pri upotrebi istih u svom uredovnom kotaru opazio.

B. Radnja s uzgrednim upotrebama.

Radnja sa šumskim uzgrednim upotrebama u opće.

§ 23.

Kotarski ured mora se brinuti za upotrebu i unovčenje u šumama nalazećih se uzgrednih proizvoda. S toga treba shodno unapredjivati one uzgredne upotrebe, koje stanju šuma ne škode, ali i sprečavati sve u ovom pogledu dogagajuće se premašaje onih, koji imaju pravo na uživanje istih.

Koga se postupanja valja držati pri upravi pojedinih uzgrednih upotreba, određuju §§ 24. do 29.

Upotreba paše na erarskim ljetnim (alpskim) pašnjacima.

§ 24.

Upotrebljavanje paše na erarskim ljetnim (alpinskim) pašnjacima ima se obavljati po odredbama naredbe zemaljske vlade od 17. februara 1886., br. 4059.

Šumsko osoblje dužno je što češće može za vrijeme paše obilaziti one šume, koje se graniče s pašnjacima, da na put stane svakom eventualnom pustošenju šume.

Posjednicima marve ili njihovim pastirima dozvoljeno je kroz vrijeme paše besplatno uzimanje drva za gorenje samo pod tim uslovom, da se ista redu shodno zatraže i da ih dade šumski organ kotarskoga ureda ili naročito postavljeni nadzornik pašnjaka iz ležećih ili malovrijednih drva.

Mimoidje li posjednik marve ili njegov pastir ovu odredbu, tada valja s njim postupati kao sa šumskim štetočinjom, te ga odmah kazniti i naplatiti eraru dosudjenu naknadu štete, ako je moguće još za vrijeme pašne periode.

Upotreba šumske paše.

§ 25.

Za upotrebu paše u državnoj šumi ne treba domaće stanovništvo nikakvih taksa da plaća, ako je i u koliko je po postojećim zakonima na to ovlašteno.

Dotjera li se na svrhu trgovine odredjena marva na pašu u državnu šumu, onda treba za takvu marvu naplatiti taksu paše, koja je u mjestu uobičajena i koja postajećim okolnostima odgovara. Dotjerivanje tudje marve smije se pak samo u toliko obavljati, u koliko to stanje šume dopušta i u koliko se time ne skučuju pašne potrebe ovlaštenoga stanovništva.

Koze tudjih na pašu neovlaštenih posjednika ne smiju se ni pod kojim uslovom goniti u državnu šumu na pašu. Šume, u kojima je pašenje marve neumjesno, imaju se ograditi (§ 31.).

Upotreba ugoja.

§ 26.

Kestenje ima se obično putem javne dražbe unovčiti još prije nego što opadne. Ako bi kestenje tako slabo rodilo, da bi dražba po izgledu bez rezultata ostala, onda se od takve ima odustati te za kestenje, što ga stanovništvo sabere, naplatiti na oku ona u tarifi uzgrednih upotreba ustanovljena taksa.

Ugonjenje svinja u kestenove šume dozvoljeno je samo onda, kad su posjednici svinja ujedno i zakupnici kestenja.

§ 27.

Od takse prosta upotreba hrastovoga i bukovoga žira dozvoljena je samo za svinje onih seljaka, koji u dotičnoj šumi pravo paše imaju, za sve druge svinje ima se plaćati na svaku glavu ustanovljena žirovina.

Da bi se ova cijena mogla svaki put prema kakvoći žira i prema mjesnim okolnostima udesiti, imaju šumski izvjestitelji svake godine do konca augusta dati kratak opis u pojedinim šumskim mjestima očekivanoga ugoja, u kom se osobito istaknuti ima da li se je nadati podpunom, napolićnom ili rijetkom ugoju, i koja bi taksa na komad odgovarala pravim okolnostima.

Ovaj opis ima se uručiti kotarskom predstojniku, koji ga s eventualnim svojim predlozima uredovnim putem ima podnijeti zemaljskoj vladu u svrhu normiranja taksa, koje se naplaćivati imaju.

U kotarima, u kojima je isključena upotreba ugoja od strane stanovništva na pašu neovlaštenoga, može sastavljanje gore navedenih izvještaja o ugoju od strane šumskoga izvjestitelja izostati.

Korist od šišaka.

§ 28.

Šiške mogu se na kotare ili okružja putem javne dražbe unovčiti; ondje gdje se ovaj način unovčenja ne može provesti, ima se pobirati

pristojba u tarifi uzgrednih upotreba ustanovljena na kojnski tovar. U dražbenim uslovima ima se izrično istaknuti, da se prodaja upotrebe šišaka samo na državne ili druge pod državnom administracijom stoeće šume i samo na rod jedne godine proteže.

Unovčenje kamenoloma i prudnjaka.

§ 29.

Kotarski ured dužan je nastojati da se svi erarski kamenolomi unovče.

U kotarima, u kojima su erarski kamenolomi pod zakup dati, ima kotarski ured paziti na to, da se upotreba kamenoloma vrši tako da ostanu u stanju sposobnom za radnju. Po isteku zakupnoga vremena ima kotarski ured nastojati, da se kamenolomi putem javne dražbe opet pod zakup dadu.

Da bi se dobio pregled o kamenolomima pod zakup datim ima se svaki pojedini zakupni predmet u registar očevidnosti (obrazac 12.) upisati.

Vadi li se kamen iz kamenoloma, koji nisu pod zakup dati, onda treba pobirati taksu u tarifi o uzgrednim upotrebama ustanovljenoj.

Što se tiče ovrijednošćenja prudnjaka i pješčanika, valja se istoga postupka držati.

C R a d n j a g a j e n j a.

Predlog gajenja.

§ 30.

Šumski izvjestitelj ima predračun troškova za gajenje šuma, koje se ima u idućoj godini provesti (po obrazcu 13.) do konca decembra sastaviti i kotarskomu predstojniku na dalje uredovanje predati.

Pri gragjenju plana gajenja ima se paziti na slijedeći red poslova:

I. sijanja ;

II. sadjenja ;

III. rasadnici ;

IV. nabavljanje i popravka sprava za obdjelavanje.

Kod raznih pozicija ima se količina sjemena, broj mladica, koje se presaditi imaju, broj radnih dana i iznos plaća tačno navesti i obrazložiti, i po tomu predračun troškova sastaviti.

Izvadjanje od zemaljske vlade odobrenih obdjelavanja, odnosno uprava i nadzor poslova nadleži šumskom izvjestitelju, te je isti u prvom redu odgovoran za svrhi shodnu upotrebu novaca. Načelno se ustanovljuje, da se prije odobrenja predračuna obdjelavanja od strane

zemaljske vlade, dotični poslovi ne smiju započinjati, isto tako ne smije se bez osobite privole zemaljske vlade znatno odstupati od već odbrenih predloga troškova niti prekoračivati preko dozvoljenoga iznosa novaca.

Ogragjivanja.

§ 31.

Osobitu pažnju ima kotarski ured obratiti na ogragjivanja, koja se u kotaru provesti imaju, te se ova mjera ima osobito ondje predlagati, gdje je šuma bez plana sječena i opustošena, no se ima zabranom opet u red dovesti.

Pri predlogu o ogradi šumskih mjesta ima se i postojeća služnost paše stanovištva u granicama nužne potrebe u obzir uzeti, te s toga treba samo takva mjesta na zabranu predlagati, koja stanovištu nijesu neobhodno nužna za vršenje prava paše, bez koga kućna potreba ne može biti.

Mora li se pak takvo mjesto zabraniti, tada se valja pobrinuti, da se općini za neko vrijeme na upotrebu doznači potrebni pašnjak na drugomu mjestu.

Predlog o ogradama, koje se provesti imaju, ima se tamo, gdje se obdjelavanja vršiti imaju, svezati s predlogom obdjelavanja odnosno staviti u isti pod rubrikom V. ograde.

Zabranjena mjesta imaju se postavljanjem znakova (rukoveti slame na motkama, tablice i t. d.) obilježiti, te se ima stanovištu značenje ovih znakova shodno razjasniti.

D. Davanje erarskih zemljišta pod zakup.

Postupak pri davanju šumske zemlje pod zakup.

§ 32.

Kotarski ured dužan je izdavati zakupne ugovore o erarskim, za zemljodjelske svrhe zatraženim zemljištima. Pri tomu se ima postupati po slijedećim načelima:

1. Absolutna pusta šumska mjesta i takva zemljišta, koja leže u povećim šumskim kompleksima, ne smiju se pod zakup davati.

Ako kogod usred šume na nedozvoljen način iskrči, tomu treba kotarski ured da energično suprot stane, kao i svakom obrazovanju optočina u državnoj šumi u opće.

Predloge na zakup takvih zemljišta ima kotarski ured odbiti, te ih nikako ne predlagati.

2. Radi li se o krčenju šumske zemlje s kraja prama i unutrašnjosti šume, i sačinjava li dotični šumski predmet poveći kompleks, onda se ima zakupni predlog podnijeti, no izdavanje zakupnih ugovora

ima ipak izostati do rješenja, da li se krčenje dopušta. Pri podnašanju ovih zahtjeva ima se u isto vrijeme izvjestiti, da li se ušumljene općine oduzeće na zakupno prepuštanje zatraženoga mjesta ne oštěćavaju u njihovim pravimadrvarenja i paše.

3. Pri zahtjevima zakupa takvih zemljišta, koja istina šumskoj zemlji pripadaju, ali izvan većih šuma leže, ima se za zakupnim zahtjevom predložiti u jedno vrijeme i zakupni ugovor.

4. Zemljišta mere smiju se samo onda pod zakup davati, ako se oni, koji pravo paše imaju, tome ne protive.

Ako li se učini prigovor protiv zatraženoga zakupa i ako preostajući prostor po mišljenju kotarskoga ureda zaista nije dovoljan za potrebe paše općine, onda treba kotarski ured da dotični zahtjev zakupa odbije, u protivnom slučaju s dotičnim zakupnim ugovorom da ga na rješenje predloži.

5. Pri zahtjevima kupnje ili razmjene zemljišta imaju važiti u glavnom pod 1. do 4. stavljene odredbe.

6. Predloženom zahtjevu kupnje, razmjene ili zakupa zemljišta ima se u smislu okružnice zemaljske vlade od 9. jula 1889., br. 37.404., priklopiti po katastralnoj karti sastavljeni nacrt plana o dotičnom predmetu i njegovoj najbližoj okolici.

Pri zahtjevima zakupa mera-zemljišta ima se osim toga ispravama dokazati, da ovlašćenici paše protiv druge upotrebe zemljišta ne privođavaju.

7. Izvigjanja, koja se povodom zahtjeva kupnje, razmjene ili zakupa obavljati imaju, treba da vrši šumski izvjestitelj ili jedan zato sposobni zaštitni organ povodom drugih službenih hodova, te se ne smiju strankama zato naračunavati troškovi.

Samo ako to stranka izrično ište, dopušteno je izaslanje šumskih činovnika u svrhu preduzimanja potrebnih izvigjenja o trošku potražioca zakupa.

E. Radnja ribolova

Unovčenje riboloya i hvatanje raka i pijavica.

§ 33.

Kotarski ured ima paziti na to, da hvatanje ribe, raka i pijavica vrše samo na to ovlaštene osobe i pod pažnjom na uslove i pravila za to stavljenia. Ovlaštenje na hvatanje ribe, raka i pijavica dobivaju stranke uzimanjem dozvole za koju se ustanovljeni iznos naplatiti ima.

Držanje vremena zabrane ima se strogo nadziravati, takogjer valja

i na to paziti, da se ribolov ne vrši zabranjenim sredstvima ili hvatalima (otrov, dinamit).

Vršenje ribolova u kotarima, koji s Hrvatskom graniče, ureguje naredba od 23. dec. 1886., br. 63.374.

4. Zaštita državnoga vlasništva kao i drugih može biti pod državnom administracijom stojećih šuma.

Opće odredbe.

§ 34.

Na čuvanje šumskoga posjeda pozvano je u prvom redu šumsko zaštitno osoblje, te ima kotarski ured dužnost, da preko šumskoga izvjestitelja vrši kontrolu nad njegovim dužnosti shodnim obavljanjem službe.

Pošljedni ima se za to ne samo uvjeriti, da li zaštitno osoblje svoju dužnost čini, nego ima ga i shodno poučiti i obznaniti mu, na službu šumske zaštite, odnoseće se zakone i naredbe.

On ima opažene nepovoljnosti ispitati u njihovim temeljnim uzrocima, te iste ili po svomu djelokrugu odmah ukloniti ili kotarskom predstojniku potrebne predloge staviti.

Zaštita protiv prirodnih opasnosti.

§ 35.

Kad imovini, čuvanju kotarskoga ureda povjerenoj, šteta prijeti od elementarnih dogagjaja ili od insekta, te je pri tomu opasnost u odvlačenju, onda on ima odmah udesne od šumskoga izvjestitelja predložiti se imajuće naredbe za pomoć izdati, te o tomu zemaljku vladu službenim putem što prije moguće obavijestiti.

Ne zahlijevaju li takvi dogogaji da se odmah treba posla latiti onda valja da kotarski ured najprije izvještaj dade i pod sastavljanjem, udesnih predloga uputstva zaište.

Poslovno postupanje sa šumskim kaznenim stvarima.

§ 36.

Kotarskom uredu nadleži rasprava i rješenje šumskih kaznenih poslova; on ima s toga sva od šumskog osoblja prijavljena štetočinstva bez odgagjanja u raspravu uzeti i činitelje, kojih je krivica dokazana, u smislu o ovomu važećih zakona i naredaba kazniti kao i na naknadu prouzrokovane štete osuditi.

Vogjenje do sada uobičajenoga zapisnika šumskega šteta šumskim izvjestiteljem ima u buduće izostati te je dovoljno ako šumski izvjestitelj ona šumska štetočinstva, koja je sam otkrio, ili koja mu je zaštitno osoblje prijavilo, neposredno u kazneni registar upiše.

Ova upisivanja imaju se na zemaljskom jeziku vršiti.

Da bi se pri zvaničnim vizitacijama za kratko vrijeme tačan pregled o provagjanju šumskega kaznenih rasprava dobio, ima se o slučajevima šumskoga štetočinstva osobito kazneni registar voditi u koji se ne smiju upisivati nikakve druge krivice nego samo prekršaji protiv sigurnosti državnog šumskega vlasništva i drugih pod državnom administracijom stoećih šuma.

Držanje slučajeva šumskega štetočinstva u evidenciji.

§ 37.

Radi potpune očevidnosti svih u jednom kotaru otkrivenih kažnjivih djela protiv sigurnosti šumskega vlasništva, pripadala ona u kategoriju šumskega štetočinstva ili podležala kažnjenju po kaznenomu zakonu, ima se preduzeti tačno bilježenje istih u registar propisan naredbom zemaljske vlade od 26. marta 1883., br. 3139. (Zbornik zakona strana 94.), iz koga valja graditi svake četvrtine godine iskaz o stanju slučajeva šumskega štetočinstva kod kotarskog ureda riješenih ili zapodjevenih a još neriješenih.

Naplaćivanje dosugjenih naknada šumske štete.

§ 38.

Naplaćivanje dosugjenih naknada šumske štete ima obavljati porezni ured.

Kotarski ured ima za to na temelju pravnu moć zadobivših osuda dosugjene naknade šumskega šteta sredstvom doznaka (obrazac 1.) kod poreznoga ureda pretpisati te posljedni u pogledu brzoga naplaćivanja naknada štete nadziravati.

5. Zaštita lova.

§ 39.

Kotarskom uredu nadleži rukovogjenje zakona o lovu po naredbi od 16. juna 1883., br. 10.471. (Zbornik zakona strana 263.)

Pri uništavanju grabiljive zvjeradi ima šumsko osoblje što jače može sudjelovati te nadleži osobito šumskomu izvjestitelju vogjenje i nadzor poslova trovanja.

6. Osobiti službeni propisi.

Čuvanje zvančnoga dostojanstva.

§ 40.

Budući se šumski činovnici kao i svi ostali činovnici svega onoga kloniti imaju, što zvanično dostojanstvo narušava, to je njima takogje zabranjeno voditi kakvog bilo imena uzgredno zanimanje, koje se s njihovim zvaničnim položajem ne slaže ili ne dopušta strogo vršenje njihove dužnosti.

Svaka posredna ili neposredna trgovina proizvodima šumskim ili zemljodjelskim, preuzimanje ugovora rada i nabavke, šumskom je činovniku strogo zabranjeno.

Odredbe u pogledu na potčinjeno pomoćno i zaštitno osoblje.

§ 41.

Šumskom izvjestitelju potčinjeni su u kotaru postavljeni šumski činovnici i organi šumske zaštite neposredno, te se ima isti o njihovom tačnom vršenju službe uvjeravati marljivim pohagjanjem šume i drugim shodnim načinom.

Obavljanje pravih poslova radnje smije se samo nadlugarima ili gdje ovijeh nema onim šumarima I. razreda povjeravati, koji imaju sposobnost da ih shodno redu provedu (§ 14.).

Šumski izvjestitelj suodgovoran je za sve službene nedostatke njegovih podčinjenika, ako ih iz nemarnosti ne otkrije te opažene odmah ne otkloni ili kotarskom predstojniku ne prijavi.

Službeno općenje među šumskim izvjestiteljem i zaštitnim osobljem ima se u pravilu usmeno vršiti, samo u osobito važnim slučajevima imaju se date naredbe upisivati u službene knjige što ih šumsko-zaštitni organi voditi imaju.

Postupanje pri povredama dužnosti potčinjenika.

§ 42.

Uvidi li šumski izvjestitelj da treba prigovoriti službenomu vladanju ili privatnomu ponašanju jednoga potčinjenika, koje je po službu štetno, onda ima on istom udesnim načinom dati ukor, a u svim važnim slučajevima kotarskomu predstojniku prijavu dati, koji je ovlašten disciplinarnu istragu okružnoj oblasti predložiti.

Ako li bi koji potčinjenik kakav izgled počinio, zbog koga bi nije-govo dalje makar koliko kratko držanje u službi bilo svezano s opasnošću za interes službe, tada može kotarski predstojnik otpust dotičnoga organa iz službe odrediti. Za ovo su opći disciplinarni propisi mjerodavni.

Postupak pri nastupanju službe šumskoga izvjestitelja.

§ 43.

Kotarskog šumskog izvjestitelja stavlja u službu obično okružni šumski izvjestitelj.

Uredovno predavanje ima se vazda s uredovnim preuzimanjem svezati.

Novo stupajući šumski izvjestitelj ima neriješene zvanične spise preuzeti i zahtijevati da mu se navedu razlozi zašto su pošljedni neriješeni ostali.

Osobito ima se novo stupajući šumski izvjestitelj o stanju radnje u vrijeme preuzimanja tačno obavjestiti i zamoliti da mu se razjasni ono, što je nejasno.

O svršenom uvogjenju u službu sastavlja se zapisnik, koji sadržavati ima osim pobrajanja svih preuzetih predmeta i predočenje stanja u kotaru nalazećih se šuma, koje se kratko sastaviti ima.

Da bi se ovo s potrebnom tačnošću izvršiti moglo, ima dotični šumski izvjestitelj s toga još za svoga službovanja u kotaru upisivanja voditi, te dobivene podatke na šumskoj karti olovkom očevidne činiti.

Spisci preuzetih predmeta sačinjavaju dopunjujući sastavni dijel zapisnika te se imaju uz isti prišiti.

Po završenom preuzimanju odgovara novo stupajući šumski izvjestitelj za preuzete predmete.

Nepotpuni uvod u službu ne može važiti za opravdanje za manjkavo vršenje dužnosti.

Pismeni tečaj poslova.

§ 44.

Pri obdjelavanju šumskih poslova ima šumski izvjestitelj nastojati da piše po mogućnosti temeljito i kratkim jezgrovitim poslovnim stilom i da izbjegava sva izlišna razlaganja.

Za sve dolaske i pismene izdatke ima šumski izvjestitelj voditi predbilježnu knjigu, istu svake godine 1. januara počinjati i 31. decembra završivati.

Za opće službene propise ima se voditi knjiga normalija.

Svi periodični predlozi imaju se u pravilu s kratkim rubralnim a s osobitim izvještajima samo onda pratiti, ako se može biti potrebne primjedbe i objašnjenja ne mogu staviti na sam podnesak dok ga ne bi prepunila ili nerazgovijetnim učinila.

Šumski izvjestitelj ovlašten je, da za njegovog službenog putovanja usmene zamolbe stranaka, koje u njegovom djelokrugu leže, kratkim

putem rješava. Ako to ne bi moguće bilo, onda ima on da stvar predbilježi, i po svom povratku dalju raspravu povede.

Osobito je šumski izvjestitelj obvezan na primanje takvih zamolba, koje se tiču interesa šumske službe ili tužba protiv potčinjenog osoblja.

Postupanje s predmetima inventara i držanje istih u očevladnosti.

§ 45.

Šumski izvjestitelj ima inventarske predmete, koji se u njegovom čuvanju nalaze, po mogućnosti čuvati od svake štete i brinuti se, da to bude i od strane njegovih potčinjenika.

Popravkama i nabavkama sprava, pa onda odsvojenju ili otpisivanjima onih predmeta, koji se više ne mogu upotrebljavati, treba odborenje zemaljske vlade.

Koncem godine imaju se slati zemaljskoj vladi spisci o priraštaju i otpatku dogodivšem se u tečaju godine. (Naredba zemaljske vlade od 22. augusta 1884., br. 16.733.).

Vogjenje dnevnika.

§ 46.

Šumski izvjestitelj dužan je voditi dnevnik, u koji sva preduzeta službena putovanja i za ovih putovanja učinjena opažanja upisivati ima.

Do sada u nekim okružjima u običaju bivše slanje prepisa dnevnika ili takozvanih mjesecnih raporata, ima u buduće otpasti.

Sumnje zbog izvršenja viših nalog.

§ 47.

Protiv naredaba kotarskoga predstojnika, kojih se izvršenje šumskomu izvjestitelju sumnjivim učini, ima posljedni skromnu predstavku učiniti.

Ako se pri svemu tomu ustraje na izvršenju datoga naloga, onda ima šumski izvjestitelj zamoliti kotarskoga predstojnika za pismeno izdanje toga naloga, pa ga onda izvršiti.

7. Zaračunavanje šumskih proizvoda.

Pažnja na budžetsku stavku pri izdavanju doznaka.

§ 48.

Pri izdavanju doznaka, na kojih temelju porezni ured šumske primitke zaračunava, valja se dovoljno obzirati na navod budžetske stavke, pod kojom se dotični šumski prihod uknjižiti ima.

Prihodi od šumske radnje uračunavaju se na glavu II., naslov 2., redovno pokriće, i to pod

stavkom 1. *a* prodaje iz slobodne ruke od kotarskih ureda po šumskoj taksi do iznosa od 50 for. (100 K).

stavkom 1. *b* veće prodaje po šumskoj taksi putem ponuda,

stavkom 1. *c* prodaje uz ugovorno ustanovljene cijene drva.

stavkom 1. *d* prihodi od drva proizvedenog u vlastit. režiji.

stavkom 2. naknade šumskih šteta.

stavkom 3. *a* korist od paše,

stavkom 3. *b* korist od ugoja,

stavkom 3. *c* korist od šišarica,

stavkom 3. *d* takse za kamenolom i prud,

stavkom 3. *e* hvatanje ribe, raka i pijavica.

Eventualna promjena budžetskih stavaka obznanit će se kotarskomu uredu zarana.

Postupak pri zaračunavanju šumskih proizvoda.

§ 49.

Zaračunavanje svih šumskih izdatih proizvoda ima se obavljati u registru izdavanja materijala i to razdvojeno po prodatom i besplatno datom materijalu.

S toga treba kod kotarskog ureda staviti dva registra po obrascu 7. od kojih jedan valja odrediti za davanja za plaću a drugi za besplatna davanja drva i u koje se moraju upisivati svi šumski proizvodi u jednoj godini izdati pod tekućim brojem stavke. Ovi registri imaju se svakoga mjeseca završivati, zatim po jedan prepis sastaviti, ove dotičnim računskim ispravama (popisi naknadnoga mjerjenja, brojne knjige) snabdjeti i najdalje do 10. sljedećega mjeseca zajedno s individualnim iskazom ostataka, koji se od poreznog ureda iskati ima, poslati pravo računarskom odsjeku zemaljske vlade. Uručenje spisaka naknadnoga mjerjenja poreznim uredima radi snabdijevanja računskih stavaka otpada u buduće.

Pošto račun, štono ga kotarski ured dati ima, poglavito nosi karakter računa o materijalu, to se imadu samo na temelju doznaka dati šumski proizvodi upisivati u registar o davanju materijala, budući zaračunanje ostalih prihoda porezni ured obavlja.

Pokaže li se pri ispitivanju naknadnoga mjerjenja ili brojnih knjiga tražbina kupca, onda će zemaljska vlada naređiti, da se ista isplati i dotična će se količina drva u računu materijala odbiti. Eventualne tražbine erara imaju se sredstvom doznake kod kotarskog ureda radi plaćanja prepisati.

8. Zaključne odredbe.

Ukidanje službenih propisa.

§ 50.

Ovim uputstvom stavlju se prijašnje, na šumsku službenu uredbu odnoseće se naredbe i uputstva, u koliko se s gornjim odredbama ne slažu, izvan krjeposti.

Naredba

zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu

od 29. jula 1901. broj. 111.636./I.

o kažnjenu šumskih prekršaja, koji su glasom naredbe zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu od 26. marta 1883., br. 3139/I., doznačeni nadležnosti političkih oblasti, i koji budu počinjeni u državnim šumama i u drugim šumama, kojima država upravlja, kao i o odmjerenu odnosnih naknada za šumske štete.

(Odobrena previšnjim rješenjem od 7. jula 1901.

I. Dio.

K a z n e.

§ 1.

Kad ko god, ko ima pravo da povlači korist iz državne šume ili druge koje šume, kojom država upravlja,

a) takva drva siječe, izragjuje ili sabira, koja mu nijesu od strane kotarskog ureda predata i šumskim čekićem markirana ili drugim načinom obilježena i doznačena, ili

b) druge šumske proizvode protiv uslova ustanovljenih u pogledu na vrijeme i mjesto za sebe uzima ili iznosi, valja ga u slučaju pod a kazniti zatvorom od 1—8 dana ili globom 1—20 K., a u slučaju pod b zatvorom od 1—5 dana ili globom od 1—10 K.

Istom kaznom valja kazniti u jednakim slučajevima kupca drva, ako nije ugovorom ustanovljena druga kazna.

Dogode li se prednavedena štetočinstva u krševitim krajevima ili u šumskim dijelovima s drugim teškim odnošajima mjestnog položaja, onda nastupa povišenje maksimalne granice kaznene mjere, i to: pod a do 14 dana zatvora ili do 50 K. globe, pod b do 8 dana zatvora ili do 20 K. globe.

§ 2.

Ako ko god (ako se može uzeti, da pri tome nema zlobne namjere) sve ako je na povlačenje koristi iz dotične čume ovlašten,

a) panjeve ili žile drvenoga rašća (od vrste stabala i grmlja) iskopava, izsijeca ili izvlači ili drveno rašće (stabla, motke, mladice, izdanke kvari nasijecanjem, paranjem, zarezivanjem ili guljenjem, struganjem ili, svrtanjem kore ili drugim načinom (otkrivanjem žila, odlamanjem, odrezivanjem, odpiljivanjem ili odsjecanjem vrška i njihovih ograna ili obranjem lista u vrijeme vegetacije itd.),

b) u šumi postavljene znakove ograde ili zabrane ili plotove ili šumski znak, broj ili drugu oznaku na stojećem ili ležećem drvetu odstrani, pokvari, promijeni ili inače na kakav god način nerazgovjetnim učini, ima se on (u koliko ovi čini ne potпадaju pod odredbe kaznenoga zakona) u slučaju pod a kazniti zatvorom od 1 do 8 dana ili globom od 1 do 20 K., u slučaju pod b zatvorom od 1 do 5 dana ili globom od 1 do 10 K., a u slučaju pod b osim toga još i primorati, da uspostavi znakove ograde ili zabrane ili plotove.

U krševitim krajevima ili dijelovima šume na drugim teškim odnošajima mjestnog položaja povišuje se maksimalna granica kaznene mjere u slučaju pod a do 14 dana zatvora ili do 50 K. globe a u slučaju pod b do 8 dana zatvora ili do 20 K. globe.

Ako se ne pronagje krivac, koji je u njekoј šumi drveće podglijivao, iz borovih stabala luč sjekao, to ima općina u kojoj je šteta nastala platiti odštetu te ako je potrebno devastiranu površinu zabraniti istu ograditi i ogradu kroz 10 godina uzdržavati.

Ako se ovakove štete posle obnarodovanja ove naredbe u istoj općini ponove, to se može ista kazniti globom od 50—300 K.

§ 3.

Ko u šumu, u kojoj nije ovlašten na izvršivanje prava paše, marvu u opće ugoni ili iz nemarnosti pusti, da marva u šumu ugje, ima se kazniti zatvorom od 1 do 5 dana ili globom od 1 do 10 K. Za krševite krajeve ili šumske dijelove s drugim teškim odnošajima mjestnog položaja povišuje se maksimalna granica kaznene mjere do 8 dana zatvora ili do 20 K. globe.

Utpjericivanje marve u šumske zabrane, ili neke odregjene vrste marve u druge za nju naročito zabranjene dijelove šumske, bilo od strane onoga, koji ima pravo na povlačenje koristi ili od onoga, koji toga prava nema, ili iz nepažnje, kazni se kao šumski prekršaj zatvorom od 1 do 10 dana ili globom od 1 do 30 K. Maksimalna mjera predstojećih kazna

povišuje se u krševitim krajevima ili šumskim dijelovima s drugim teškim odnošajima mjestnog položaja do 14 dana zatvora ili do 50 K. globe.

§ 4.

Kad nadzorno osoblje (§ 11.) zateče marvu u šumskim zabranama ili u naročito zabranjenim drugim šumskim dijelovima (§ 3. druga ali-neja), treba da toliko glava te marve zaplijeni, koliko se vidi, da je potrebno za pokriće učinjene štete i zakonite globe (novčane kazne).

O učinjenoj zaplijeni valja vlasnika, ako je on poznat, odmah obavijestiti. Ako li je vlasnik nepoznat, treba to bezodvlačno u susjednim mjestima shodnim načinom oglasiti.

Zaplijenjenu marvu treba vlasniku povratiti, čim dade primjerenog osiguranje (založno jamstvo) za prouzročenu štetu i troškove, štono ih je prouzrokovala pljenidba i izdržavanje.

Ne iskupili se marva za 10 dana, računajući od onoga dana, kad je uhvaćena, ima se ista prodati, te iz utržka gornja naknada naplatiti. Ostatak propada, ako se vlasnik kroz daljih 30 dana ne javi, u smislu § 12. ove naredbe.

§ 5.

Ako se koze, koje se zateku u nekom dijelu šume, koji je za ugođenje koza zabranjen, ne mogu zaplijeniti, onda je dozvoljeno nekoliko od njih ustrijetiliti, na što valja pri kažnjenu prekršitelja primjeren obzir uzeti. Ubijene koze valja prodati, i utržak pripada općemu globarinskomu fondu (§ 12.).

§ 6.

Ako se dokaže, da se je marva samo zaklonom u šumi mogla sačuvati od prijeteće opasnosti (bježanje od snijega, zaklon pri jakoj nepogodi, krupi ili tuči), nije izvršeni ugon marve kažnjiv. Ipak treba da se naknade štete pri tom učinjene.

§ 7.

Prekršaj propisa izdanih izrično, da se predupredi šumski požar, ima se, ako otud šumski požar ne nastane, kazniti zatvorom od 2—8 sedmice, ili globom od 2—20 K. Je li pak šumski požar nastao, onda ima onaj, koji je tomu kriv, naknaditi štetu iz toga izizavšu, i može on prema okolnostima, u koliko opće kazneno pravo ne treba upotrijebiti, biti kažnen zatvorom od 8 dana do 2 mjeseca ili globom od 20—250 K.

§ 8.

Ako se nagje prouzročitelj (vinovnik) šumskoga požara, treba primorati onu općinu, u kojoj je požar buknuo, da naknadi time prouzrokovanoj štetu kao i da ogradi požarište i da ovu ogradu izdržava.

Ako je šumskih požareva u jednoj te istoj općini bilo već i prije jedan ili više puta, a počinitelj se nije mogao pronaći, može se općini nametnuti globa od 50 do 500 K.

§ 9.

U slučajevima, u kojima se pastiri ispod 14 godina pronagaju kao prouzročitelji (vinovnici) šumskoga požara, ima se protiv onih, koji su te pastire za to naručili, u smislu prve alineje prošloga paragrafa (8) postupati.

§ 10.

Mjestne starještine, koji propuste oglasom pozvati stanovnike na gašenje šumskoga požara, imaju se kazniti globom od 6—40 K. ili zatvorom od 3—14 dana one osobe pak, koje se bez dovoljnoga razloga ne odazovu pozivu mjestnih starješina ili šumskog osoblja, globom od 2—10 K ili zatvorom od 1—8 dana.

§ 11.

Kao što šumske osoblje, tako je dužno i oružništvo i finansijsalna straža postupati protiv šumskih na djelu (činu) uhvaćenih oštetioča šuma. Istima valja oduzeti orugje i predati ga kotarskom uredu. Takogjer su gore navedeni organi dužni preduzimati pljenitbu u zabranjenim dijelovima šume (§ 4.) zatečene marve ili u koliko to povodom njihove druge službe ne bi moguće bilo, prijaviti stanje stvari. S oduzetim orugjem ima kotarski ured isto onako postupati kao po § 4. sa zaplijenenom marvom.

§ 12.

Globe po ovoj naredbi pobrane kao i propali utršci, pripadaju općemu globarinskomu fondu.

II. Dio.

Odredbe o naknadi šumske štete.

§ 13.

Budući svaki, koji se je učinio krivcem šumskog prekršaja, osim kazne jamči i za potpunu naknadu prouzrokovane štete (vidi § 6. naredbe od 2. januara 1883., br. 2001. iz 1882.), to se ima u odnosnoj presudi, kojom se dotičnik na temelju sadašnje naredbe proglašuje krivcem šumskoga prekršaja, vazda zemaljskom eraru dosuditi po slijedećim odredbama ujedno i činidba naknade za šumsku štetu.

§ 14.

Pri samovlastnom siječenju ili odnašanju drva ima se dati naknada štete vazda po tarifnim cijenama najbolje vrste onoga vrijednosnog razreda, u koji je uvršten dotični dio šume, u kojem je prekršaj počinjen.

Naknada štete je $1\frac{1}{2}$ struka za :

a) drveta, stabla, motke, mladice ili izdanke, ako ih se toliko iz zatvorenog prostora iznese, da se time više od jednoga proregjenoga mjesta prouzrokuje;

b) drveta, koja su odregjena od šumskog osoblja za oplogjenje jedne za sjeću opredjeljene površine, ako se njihovim odstranjenjem nameravana svrha, t. j. prirodno podmlagjenje sjeće u sumnju stavi;

c) stara viša drvete i mladice, koje su u svrhu poboljšanja i održanja šumske kulture ostavljene;

d) siječenje za rastenje sposobnih drveta, motaka, mladica ili izdanka u zabranjenim mjestima.

U svim drugim slučajevima ima se za ukradena drva jednostavna im vrijednost kao odšteta računati.

§ 15.

Pri samovlastnom uzimanju ili odnašanju drugih šumskih proizvoda ili panjeva i žila ima se svako čovječije breme ili ona količina, koju srednje jaka, odrasla osoba bez napora odnijeti može, s pet novčića obračunati i kao odšteta zahtijevati.

Odnesu li se ovi proizvodi sredstvom tovarnih životinja ili vozila (kola), onda se dotična količina ima po čovječjim bremenima procijeniti, i to tako, da se za konjski tovar dva, za tovar na seoskim kolima pak pet čovječjih bremena računati ima.

Prema naprijed rečenom, odmjereni iznos naknade ima se ipak :

a) u slučaju nedozvoljenog iskopavanja panjeva i žila, ako štetna promjena zemljišta time nije prouzrokovana, deseterostruko, ako li je takova promjena prouzrokovana, prema tome, je li ona od manjeg ili većeg značenja, dvadeseterostruko do trideseterostruko platiti;

b) u slučaju odnošaja lišća za krmu, ako se lišće skine s pojedinih ogranača, stojećih starijih listnatih drveta, izvan hrasta, 1 i $1\frac{1}{2}$ struko, ako li se skine četina sa starijih četinastih drveta ili list sa hrastova, trostruko, a ako se lišće za krmu uzima iz mlagjih četinastih ili hrastovih šuma ili u opće iz šumskih mjesta, pod zabranu stavljenih 5—10 struko obračunati.

§ 16.

U slučaju kvarenja drvenog rašća nasijecanjem, struganjem, zarezivanjem i t. d., ima se treći dio vrijednosti cijelog drveta kao odšteta obračunati.

Kvari li se drveno rašće tako zvanim svrtanjem ili gulnjem ili stru-

*

ganjem kore, onda se ima tarifska vrijednost cijelog drveta kao odšteta zahtjevati.

Naknada za ovu posljednu vrstu kvarenja drvenog rašća ima se ipak dvostruko uzeti, ako su drveta hrpmice guljena, te su se od toga posušila.

U slučaju kvarenja drvenog rašća vatrom ima se odšteta vazda dvostruko obračunati.

§ 17.

Za svako marvinče, koje se u ogragjena ili inače zabranjena šumska mjesta na pašu dotjera, mogu se slijedeći iznosi kao naknada zahtjevati

Za jednog konja, jednu mazgu ili jedno magare, ako su te životinje makar na pola odrasle 25 helera
ako još nijesu na pola odrasle 15 "

Za jedno rogato marvinče, koje je makar na pola odraslo 15 "
koje još nije na pola odraslo 10 "
za jednu kozu bez razlike 50 "
za jedno svinje ili jednu ovcu 10 "

Zateće li se marva u zabranjenim mladim prirodnim podmladcima ili u umjetnim gojilištima, oda se ima dvostruk iznos kao odšteta obračunati

§ 18.

Za svaki kvadratni metar umjetno drvljem zasagjene zemlje, na kojoj je kvarenje mladih drveća požarom učinjeno, ima se naplatiti iznos od 20 hel. kao odšteta.

Ako je hotimičnim (podmetnutim) požarom iz prirodnoga podmlađenja izšavši podmladak uništen, onda se ima za svaki kvadratni metar obračunati iznos od 5 hel. kao odšteta. Razlomci od kvadratnih metara imaju se pri tomu kao jedno cijelo uzeti.

§ 19.

Za svaki kvadratni metar šumom umjetno zasagjene zemlje, na kojoj je kakvo god oštećenje ili kakva god kragja mladih drveta po ljudima učinjena, ima se obračunati iznos od 5 hel. kao odšteta. Razlomci od kvadratnih metara imaju se pri tomu kao jedno cijelo uzeti.

§ 20.

Ako štetočinac nije u stanju platiti propisanu mu odštetu, treba ga primorati da istu odradi; no njega je slobodno u ovom slučaju prisiliti samo na radnje u šumi (uregjivanje i njegovanje sjemeništa i za-

sada, ogragjivanje zabrana, pravljenja šumskih puteva i t. d.). Ovi radovi imaju se odmjeriti prema nadnici u mjestu običajnoj.

Odragjivanje ovoga šumskoga kuluka može se, ako na štetočinca poveći broj dana padne, razvući i na više rokova.

O šumskim odštetama, pretvorenima u šumski kuluk, ima se kod kotarskog ureda voditi registar očevidnosti po priležećem formularu.

§ 21.

Ako su nepovlastno prisvojeni šumski proizvodi vlastniku šume na koji mu drago način vraćeni, to može isti kao šum odštetu tražiti samo razliku za koju je ustanovljena šteta veća od povraćenoga proizvoda, veća možebitna vrjednost pripada u korist vlastnika šume.

§ 22.

Ova naredba stupa u krjepost od onoga dana, kad bude proglašena u „Glasniku zakona i naredaba za Bosnu i Hercegovinu“, te se ovim stavljuju izvan krjeposti sve na šumska štetočinstva odnoseće se kaznene odredbe, koje su o tome do sad važile.

LISTAK.

Osobne viesti

Promaknuće. Ban kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je promaknuti u VII. činov. razred Frana Kesterčanka profesora u kr. šumarskoj akademiji.

Imenovanja. Kr. ugar. ministar za poljodjelstvo obnašao je imenovati u statusu činovnika hrv.-slav. državnih šuma kr. šumar. vježbenika Viktora Skultety-a kr. šumarskim kandidatom u XI. činov. razredu.

Josip Šilvester, bivši srb. držav. podšumar imenovan je šumicom vlastelinstva nadbiskupije zagrebačke sa sjedištem u Ivaniću.

Družtvene viesti.

Zapisnik o sjednici upravljućeg odbora hrv.-slav. šum. družtva, obdržavanoj u družvenih prostorija „Šumarskoga Doma“ dne 13. prosinca 1904. pod predsjedanjem I. družvenog podpredsjednika p. n. g. Josipa Havaša te p. n. gg. odbornika R. Fischbacha, Gj. Kuzme, M. de Bone, Ivana Partaša, C. Zajca, V. Benaka, V. Dojkovića, M. Puka, Stj.

Frkića, D. Mocnaja, blagajnika A. Kerna i tajnika A. Borošića. Izpričani Kozarac, Hankony i Slapničar.

P r e d m e t i v i e é a n j a .

Predsjedatelj priobćuje, da je od poslednje sjednice preminuo mnogo-godišnji član društva Antun Korab, šumarnik grofa Eltza u Vukovaru, te moli, da mu prisutna gg. odbornici izkažu poslednju počast ustav sa stolicu i kliknuv mu „Slava“. Nakon toga prelazi se na dnevni red.

T o ċ k a 1. Čitanje zapisnika minule sjednice od 2. rujna 1904.

Nakon pročitanja bude zapisnik bez primjetbe ovjerovljen p. n. gg. odbornicima V. Benaku i Stj. Frkiću.

T o ċ k a 2. Riešenje molba za podporu: Tajnik izvješćuje, da su stigle sliedeće molbe za podpore i to:

I. I z d r u ž t v e n i h s r e d s t a v a : 1. Ruže Šeringar, 2. Albine Ćelija, 3. Ane Marinović, 4. Vjekoslave Malnar, 5. Olge Belamarić, 6. Melanije Ljubinković, 7. Sofije Kadić, 8. Eme Lepušić, 9. Adele Stojanović, 10. Milice Petrovlé, 11. Ružice Andosura, 12. Sofije Ivanić, 13. Gaše Vaca, 14. Josipa Havličeka, 15. Pavla Knoblocha, 16. Juraja Ujčića, 17. J. pl. Aue-a.

II. I z p r i p o m o é n e z a k l a d e . 1. Marije Furlan, 2. Milke Gürtler i 3. Danice Šipek.

Upr. odbor zaključuje, ad I. da se iz razpoložive svote od 320 K na teret družvenih prihoda podiele podpore po 30 K moliteljicama pod 1. incl. 8., po 20 K, moliteljicama od 9. incl. 12.; dočim da se molitelji pod 13. incl. 17. za sada odbiju.

Nadalje zaključuje ad II. da se moliteljici pod 1. i 2. dopita podpora od 50 K, a moliteljici pod 3. u ime podpore djeci pokojnog društva blagajnika L. Šipeka, iznos od 100 K, koji će se imati izplatiti na ruke skrbnika.

T o ċ k a 3. Riešenje tekućih predmeta.

1. Tajnik izvješćuje, da je družveni odbornik g. profesor F. K. Kesterčanek podnio svoj referat glede osnove nove naredbe za obdržavanje šum. državnih izpita, dostavljene po kr. zem. vladu na mnjenje, te čita odnosni referat.

Zaključuje se, da se dotična osnova naredbe dade litografsirati u 30 primjeraka, pak da se dostavi svim odbornikom i članovom izpitnog povjerenstva molbom, da o toj osnovi priobće svoje mnjenje.

Ujedno se izabire pododbor od 4 lica, koja će osnovu naredbe tada u pretres uzeti i svoje izvješće o njoj podnjeti. U taj pododbor izabiru se gg. odbornici Kesterčanek, Partaš, Dojković i Zajc.

2. Čita se dopis nadšumara Mije Kriškovića iz Senja, kojim se isti

ne priklučuje predlogu g. A. Kerna odnosno zaključku glavne skupštine, da se zamoli vis. kr. zem. vlada neka bi se stavilo izvan krieposti previšnje riešenje od 27. svibnja 1867., glede povišenog obračunanja šumskih odšteta za krajiško područje po prilogu D) k šumskomu zakonu.

Zaključuje se, da se vrati dopis natrag g. Kriškoviću kao bezpredmetan, pošto je odnosni skupštinski zaključak jur stvoren.

3. Provedba zaključaka glavne skupštine:

a) Zaključak skupštine glede preprečenja šumskih šteta.

Bude zaključeno, da družtveni tajnik do iduće sjednice izradi odnosni podnesak na zem. vladu.

b) Zaključak glede zakona u nuždnim putevima.

Bude zaključeno, da se podastre zem. vlasti predstavka.

c) Zaključak glede izdanja popularne brošure.

Zaključuje se, da se zamoli g. Kern neka do buduće sjednice sastavi sadržaj, što bi ga po prilici ta brošura obuhvaćati imala.

d) Zaključak glede razpoložbe sa družtvenim muzejom.

Zaključuje se, da se zamoli g. Kesterčanek neka izradi detailirani predlog glede razpoložbe sa muzealnim zbirkama.

e) Zaključak skupštine glede Majnarićevih predloga.

Zaključuje se, da se isti podnesu preporučno kr. zem. vlasti.

4. Družtveni blagajnik moli za dozvolu, da smije prema potrebi devinkulirati $4\frac{1}{2}\%$ založnice hrv.-slav. zem. hip. banke u svrhu, da imade u blagajni uvjek razpoloživog gotovog novca.

Dozvoljuje se.

5. Družtveni blagajnik predlaže da se dužnici na članarini pozovu, da svojoj dužnosti što skorije udovolje i zaostalu članarinu namire.

Usvaja se.

T o č k a 4. Predlozi gg. odbornika.

Družtveni odbornik D. Mocnaj predlaže, da se izhodi kod vis. zem. vlaste neka bi objelodanila stanje zajedničke mirovinske zaklade činovnikah imovnih občina koncem g. 1904.

Usvaja se.

Pošto je time dnevni red izerpljen zaključuje predsjedatelj sjednicu zaželiv prisutnikom sretne blagdane i sretno novo ljeto, a ovaj zapisnik bude u sjednici od 26. travnja 1905. pročitan, ovjerovljen i podpisan.

Partaš.

Fischbach.

Sjednica upravnoga odbora održana je dne 26. pr. mj. pod predsjedanjem družtv. predsjednika presvjetl. gospodina Marka grofa Bombellesa i uz prisutnost većine odbornika u kojoj su riešeni tekući poslovi družtvene uprave a ujedno je zaključeno, ovogodišnju glavnu skupštinu

održati u Vinkovcima i s njom spojiti izlet u obližnje šume imov. obćine brodske i kr. držav. erara. Skupština imala bi se održati u prvoj polovici mjeseca rujna a sve se ostalo prepušta slav. predsjedničtvu. Zapisnik o ovoj sjednici priobćit ćemo u listu čim ovjerovljen bude.

Šumarsko i gospodarsko knjižtvo.

Novo je izašlo:

Izvještaj o svilogojstvu zagrebačke županije u god. 1904. Izdalo zemalj. svilogojsveno nadzorničtv. Ovo je izvješće vrlo detalno sastavljen, pa tko se za svilogojsvo zanima, naći će u njem najtočnije podatke o: broju svilogoja, dudovih stabala, zasluzi svilogoja i t. d.

Marchet J.: Holzproduktion und Holzhandel in Europa, Afrika und Nord-Amerika. Verfasst im Auftrage des k. k. Ackerbauministeriums und des k. k. Handelsministeriums. Ovo je I. sveska kojoj je cena 12 K.

Lehnpfuhl: Masstab für Grubenhölzer von 1—2·5 m. Länge und von 5—32 cm. Zopfstärke zur Bestimmung des Festgehaltes aus Länge und Zopfstärke. Izašlo u Berlinu. Ciena 1·6 mar.

Raman: Bodenkunde. Ovo je drugo izdanje djela „Forstliche Bodenkunde und Standortslehre“ Berlin ciena 10 mar.

Slakowsky: Ueber Anpassungs- und Korrelationserscheinungen der Pflanzen mit Einschluss der Kulturgevächse. Beč, ciena 1 K.

Die Forst- und Feldstrafgesetzgebung im Grossherzogtum Hessen und zwar: Das Forststrafgesetz und das Feldstrafgesetz, beide vom 13. VII. 1904. nebst den dazugehörigen Verfahrungsvorschriften. Darmstadt 50 pfen.

Ovo ne bi ni oglašivali, jer za nas vrednosti ne ima, da nije tako jeftino a moglo bi ipak kojega od naših stručara ili upravnika zanimati zbog uzporedjivanja s našim topoglednim ustanovama.

Holzhauer-Ordnung für die Staats-Gemeinde- und Anstaltswaldungen in Elsass-Lothringen. Izašlo u Strassburgu „Strassb. Druckerei und Verlagsanstalt“. Ciena 50 pfen.

Beiträge zur Forststatistik von Elsass-Lothringen. XXII. Heft Wirtschafts u. Rechungsjahr 1903. Strassburger Druckerei und Verlagsanstalt. Ciena 3 $\frac{1}{2}$ mar.

Nobbe: Führer durch den akademischen Forstgarten zu Tharand. Izašlo u Berlinu kod P. Parey'a. Ciena 1 mar.

Stracke: Der qualfreie Fang des Haarraubzeuges mit der Kastenfalle und Prügfalle in Jagdgehegen, Parkanlagen, Gärten und Gebäuden. Izašlo u Neudammu kod J. Neumann. Ciena 2 mar.

Preporučujemo ovo djelce onima, koji žele očistiti svoje lovne revire od štetnih dlakara, ali ipak bez uporabe željeza i drugih „mučila“. Doista bi bilo vrieme, da se po mogućnosti počne loviti grabežljivce načini, koji duhu vremena bolje odgovaraju.

Još se naime sveudilj u lovačkim krugovima mnogo preporučuju i rabe raznovrstna lovna željeza, kojima je već kroz stoljeća uništavao grabežljivce u svojim lovištima revni lovac. Ako i ne zabacujemo sasvim uporabu tih željeza — nekoj puta se bez njih neda do cilja doći — ipak bi valjalo uporabu istih na najnužnije ograničiti, jer ne samo da se ulovljeni grabežljivci u njim grozno muče, već može kraj tih željeza često nastradati i druga plemenita divljač a i sami ljudi. Potonjem moralo bi se svakako na put stati. Ono, što je još morao rabiti sredovječni, ne bi u pravilu smio rabiti novovjekovi lovac, ma da se i o uništavanju grabežljivaca radi.

Laske: Das Waidwerk in Bosnien und der Hercegovina und die dortigen landesärarischen Wildschongebiete. Izašlo nakladom knjižare I. Leona sen. u Čjelovcu. Ciena 12 K. Kritika djelo ovo vrlo hvali, unatoč tomu što je o lovnim prilikama Bosne i Hercegovine već mnogo toga napisano, jer ove okupirane pokrajine spadaju gledom na lovačke prilike medju najzanimivije evropske zemlje.

Promet i trgovina.

Unatoč krvavom ratu u dalekom azijskom Istoku, koji evo već drugu godinu traje, kao i unatoč u obće nepovoljnim parlamentarnim prilikama naše monarkije, naročito akutne ugarske krize, koja ugrožava samo dosadanje ustrojstvo iste, u povoljnim se odnošajima nalazi naša trgovina drvom. Povoljnim se u obće može nazvati stanje trgovine drvom u cijelom obsegu našega do sele jedinstvenoga austro-ugarskoga carinskoga područja, a napose povoljnim možemo nazvati i stanje naše domaće drvarske trgovine. Povoljna je bila minula godina 1904. a dobro je počela i godina 1905.; dapače i one vrsti šumske robe, koje su prošle godine slabiju prodaju nalazile, dolaze u ovoj godini do sve bolje prodje i ciene. Mogu biti s toga zadovoljni ne samo drvotržci, već i naši prodavači šuma, koji potonji u mnogim slučajevima polučiše kod zadnjih prodaja još i znatne veće šumske takse nego li prošlih godina. Iz ovoga sledi, da se je naša trgovina drvom, uz jedinstveno veliko austro-ugarsko carinsko područje, sve do sele lijepo razvijala i cvala, a da se ona u ovom svom cvatu uzdrži i još bolje unapriredi, ima biti skrb svih na to zvanih i mjerodavnih faktora, a to tim više, što je trgovina drvom jednom od najvažnijih grana naše trgovine u obće.

Različite viesti.

Vlastelinstvo biskupije djakovačke. Povodom smrti velikoga biskupa J. J. Strossmayera bilo je o tom vlastelinstvu više toga pisano, s toga dobar poznavalac istoga donosi u „Viestniku županije virovitičke“ o tom prostranom imanju sljedeće autentične podatke: „Vlastelinstvo biskupije Djakovo imade po gruntnici površinu od 36.753 jutra 1358 □hv. Od toga su kompleksa 28.689 jut. šume, 5.855 jut. oranice, 1131 jut. livade, 600 jut. pašnjaci, 117 jut. vinograd i, 64 jut. vrtovi i voćnjaci, 61 jut. zgrade i dvorišta, 115 jut. riti i trska, te 118 jut. neplodni prostor, putevi i vode. Gospodarstvo je moderno i uzorno uredio ravnatelj g. Vladoje Čačinović, poznati ekonom. Šumama upravljaju 3 šumarije i 1 nadšumarija. Gospodarstvo je decentralizirano u t. zv. „pustare“, gdje se sred ovećeg kompleksa oranica, livada i t. d. nalazi niz zgrada stanovnih za 50—130 glava družine, zgrada gospodarskih, staja, svinjaca, ovčarnica, pčelinjaka i t. d. Od god. 1886. goje se goveda pretežno Mariahoffske, nješto i čiste Pinzgavske pasmine. Za oranje služe volovi podolski. Konji se goje pasmine čistokrvne Lippizanske, a za teret križanci Lippizanske i Percheronske pasmine. Svinje su pasmine kisjenezke, a ovce križanci Rambouilleta i domaće pasmine; sve te pasmine najbolje odgovaraju lokalnim prilikama. Vinogradi, na američkoj podlozi regenerirani, dali su g. 1904. po jutru 38 hekt. priroda, a domaće loze samo 18 hl. Prispodobe radi navodimo, da vlastelinstvo Majláth u Dol. Miholjcu ima površinu od 44.000 jut. a Schaumburg-Lippe u Virovitici 75.000 jut.“

Tečaj za lugare u Topuskom. Umirovjeni šumar g. Agjić, održao je više tih tečajeva. Izpitu na potonjim dvim i ja sam prisustvovao. Rad je oko naobrazbe pitomaca tih tečajeva takav, da se o tomu nastojanju g. Agjića, samo pohvalno izjaviti mogu. Njegov način upute i naobrazbe pitomaca u računstvu i mjerstvu, obč. šumarstvu, prirodopisu, čuvanju šuma i lugarstvu, te lovstvu, odgovara svrsi takovih tečajeva, te je preporuke vredan. Dobro bi bilo, da nam se u takovim tečajevima pripravi za buduće lugarsko zvanje što više vrstnih sila, jer bi to bilo u probitku samih šumoposjednika, na koju činjenicu tom zgodom smatram si za dužnost svratiti obzir mjerodavnih krugova.

V. Benak, šumarnik im. obč. II. banske.

Nova naučna osnova za pučke škole i gospodarenje sa šumami. Hvale je vredno, što se ovom novom naučnom osnovom hoće polučiti, da se po njoj djeca što bolje priprave za život. Doista biva „borba za obstanak“ sve teža, a laglje će u njoj ostati pobjednikom onaj, koji

je za nju bolje spremam; da si tu spremu djeca dobrim dielom i u pučkoj školi pribaviti mogu, o tom ne ima nikakove sumnje. Isto tako ne ima dvojbe, da bi djeca morala dobiti neke upute za svoje buduće zanimanje već u pučkoj školi, a osim toga da bi pučka škola imala utirati putove u tom smjeru da se zatru u narodu postojeći zli običaji i negospodarstven postupak s imovinom. Medju takove spada u našem narodu svakako u prvom redu hrdjav postupak sa šumami. I ondje, gdje je šuma već malo ili su već gotovo na rubu propasti, obično se malo naš čovjek obazire na budućnost; on će sjeći stabla u visini od metra i više, da se ne mora kod sječe sagibati; ako je posjekao stablo, koje se ciepati lahko ne da, brzo će ga ostaviti, pa posjeći drugo i treće; pokvarit će mirne duše „kušanjem“ i više najvriednijih jelovih stabala, da onda iz jednoga izvadi nešto šindre; rado će naložiti vatru pod najdebljim drvom nebrineć se za to da stablo nagori i gotovo bezvrednim postane — pače kad ostavi vatru riedko će si dati toliko truda da ju utrne, ma da je mogućnost šumskoga požara kako velika; rasjecati stabla, guliti s njih koru, navrtavati ih sve on to čini a da mnogo na posliedice ne misli; šumsku štetu, čak i kradju ne smatra osobitim grijehom i t. d. Svemu tomu moglo bi se dobrim dielom predusreti shodnim uzgojem djece u pučkoj školi tako, da se ona opetovano u školi upozore na veliku važnost šuma u obće, napose da se uvrste u školske čitanke dobra štiva o tom i o postupku sa šumama, a u pustijim kraškim predjelima, gdje se šume na novo saditi i gojiti imaju, da se i u samom školskom vrtu neke šumske biljke iz sjemena goje i razsadjuju i djeca s tim nuždnim poslom upoznaju. O velikoj važnosti šuma i gospodarstvenom postupku sa šumama moraju u našim krajevima djeca u pučkoj školi mnogo više čuti nego li im je to nuždno primjerice u njemačkim krajevima. Ljubav Niemaca k šumama prastara je, to se njemačkom djetetu već u roditeljskom domu u srce uciepljuje. Ovo ima kod nas da nadomjesti pučka škola. Samo iz pučke škole u kojoj će diete opetovano čuti od kolike su vrednosti šume po svakog pojedinca i po čitavo ljudstvo, moći izaći bolja generacija a tad će se i umanjiti ogromne štete, ta rak — rana našega šumogojstva a težki teret našega seljaka.

Najljepša šuma u Englezkoj, vele dobri poznavaoци tamošnjih prilika, jest ona u grofoviji Hampshire poznata pod imenom „New Forest“, koju historija spominje još davno prije osvojenja Englezke po Normanima. Čitav šumski kompleks poznat pod spomenutim imenom obsiže preko 26 tisuća ha a većina istoga krunsko je dobro, te se nalazi pod državnom upravom; nu kako u Englezkoj ne ima prave državne šumske uprave — šuma je u obće malo — to se i ova šuma ne nalazi u onom redu, u kojem bi se nalaziti morala. Pozvani su s toga i neki

inozemni (njemački a i jedan francuski) šumski stručnjaci, da dadu svoje mnjenje kako bi se bolje gospodarstvo u toj šumi zavelo. „New Forest“ šuma je u kojoj ima hrastova, bukava, jasenova i breza, a i borova; briestova ne ima, a kao tlozaštitno drveće nalazi se u velikoj mjeri crni trn i glog, te božikovina. Od prekomjerno velikog broja divljači mnogo strada ova šuma, kao i ostale, inače malobrojne, englez e šume.

O natapanju šuma, povela se je u novije vrieme rieč, a učinjen je pokus u većem u blizini Bečkoga Novoga Mjesta, a u šumi spadajućoj občini spomenutoga mjesta. Ova gradska občina vlastnica je velikoga šumskoga kompleksa, od kojega velik dio ima suho, šljunkovito, dosta plitko i mršavo tlo. God. 1901. odpočelo se pokusa radi umjetnim natapanjem, a to je pokazalo dosta povoljan uspjeh. Naročito prošle godine, za one silne žege i suše, pokazala se je velika razlika između rasta sa stojina koje se stojale pod dojmom natapanja i onih nenatapanih.

O izletu austrijskih lovaca u Dalmaciju. Kako u listu „Oesterreichische Forst. u. Jagdzeitung“ čitamo, ekspedicija austrijskih lovaca u Dalmaciju zbog šakala — o kojoj smo već u zadnjem broju viest doneli — dosta je dobro izpala, prem svi članovi gledom na broj lovine s uspjehom sasvim zadovoljni nisu. Ubijena su naime samo dva eksemplara, ali ih je dosta vidjeno. Konstatovano je, da se šakali nalaze danas samo još na poluotoku Pelješcu, i na otocima Korčuli i Badiji. Na ostalim otocima, a i kopnu, više ih ne ima. Nu na ova tri spomenuta mjesta ima ih sva sila. Da lovovi na šakale nisu ovom zgodom bolje izpali, u velike je kriva i plahost i lukavost šakala, kojom znadu izbjegći smrtonosnim hitcima lovaca. Ako i nije uspjeh u lovnom pogledu sasvim zadovoljio, tim više je ekspedicija zadovoljna s uspjesi postignutimi u znanstvenom smjeru, jer ne samo da su sakupljene mnogobrojne biološke notice o šakalima, veš su fotografirani i živi šakali.

U kr. šumarskoj akademiji prislonjenoj uz mudroštvovni fakultet kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu počeo je ljetni semestar 28. pr. mj.; upisivanja traju do 5. o. mj. a mjerodavne su u tom pogledu ustanova, koje u obće za sveučilište vriede. U minulom zimskom semestru bilo je upisano u svem 38 slušača šumarstva i to 36 redovitih a 2 izvanredna.

O XXI. austrijskom šumarskom kongresu, o kojem smo već u zadnjem broju našega lista spomenuli, da je 27. ožujka u Beču održan, još ne predleže u cijelosti i z crpi i va izvješća. Od strane českoga šumarskoga društva obsežan je referat podnešen po šumarniku A. Bakesch u: „O sadanjem stanju austrijske produkcije drva, naročito o potežkoćama na koje ona kod eksporta nailazi kao i sredstvima i putevima, da se tomu doskoči.“ Referent predlaže s toga: 1. da ministarstvo finan-

cija shodnije uredi pitanje o oporecivanju stranih kupaca (drvotržaca); 2. da se umoli ministarstvo financija, da dokine povišenu pristojbu za odpremanje trupaca; 3. da se ministarstvo poljodjelstva umoli, da izhodi, neka bi se na uvežena drva udarila carina; 4. da se osnuje savez austrijskih šumoposjednika, kojemu bi bila svrha, da se obrani od pogibelji, koja im prieti od udruženih inozemnih preradjivača drva naročito vlastnika pilana i onih koji celulozu proizvode. Predlozi referenta u glavnom su usvojeni izim onoga pod 4. spomenutoga a uz dodatke dvor. savjet. prof. Guttenberga, šumar. ravnatelja Baudischa i vlastnika paropile Winterberga. Iza toga raspravljalo se je i opet o obsežnom referatu podnešenom od strane českoga šumarskoga društva po šumarniku S t r a c h o t i : „Koje bi korake valjalo učiniti, da se za one šume kojih su mladi nasadi znatno nastrandali od prošlogodišnje žege i suše, izhodi popust na porezu?“ i tim je zasjedanje ovoga kongresa dovršeno.

Mjesto šumarskog pristava ima se popuniti kod iločkog vlastelinstva kneza Odescalchia. Prednost imadu domaći natjecatelji a traži se da su svršili koje srednje ili više šumarsko učilište, da imaju najmanje dvogodišnju praksu i da su vješti hrvatskom i njemačkom jeziku. Prepisima svjedočaba obložene molbe valja upraviti na ravnateljstvo kneževskih dobara u Beču, IX. Fuchsthallerasse 2.

Broj 28.426.

Oglas.

Sa šumskog razsadnjaka kr. šumarske akademije zagrebačke u Božjakovini razpačava se dok vrieme to dopuštao bude u proljeću, a kasnije opet u jeseni t. g. sljedeće bilje:

I. 1 god. biljke crnog bora (*Pinus austriaca*) 1000 komada po 4 krune.

II. 3 godišnje presadnice crnog bora (*Pinus austriaca*) 1000 komada po 5 kruna.

III. 3 godišnje presadnice omorike (*Pinus picea*) 1000 komada po 6 kruna.

IV. 2 godišnje presadnice bora običnoga (*Pinus sylvestris*) 1000 komada po 3 krune.

Te se biljke šiljaju po redu stizajućih naručba uz pouzeće.

Naručbe prima gospodarstveno strukovni odsjek kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade (Zagreb, Opatička ulica br. 6).

U naručbi valja navesti, dali se želi odprema u proljeću, ili u jeseni t. g.

Škole, župni uredi, parohijalna zvanja, obćine, zem. zajednice i gospodarska društva (udruge) mogu te biljke dobiti uz popust od 50% od gore izkazanih ciena, ako zato zamole kr. hrv. slav.-dalm. zemaljsku vladu odjel za unutarnje poslove.

U Zagrebu, 12. travnja 1905.

**Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlast
odjel za unutarnje poslove.**

Oglas dražbe.

Kod kr. šumarskog ureda u Otočcu prodavati će se dne 10. svibnja 1905. u 10 sati do podne putem zetvorenih pismenih ponuda sljedeće stabalje u šumi na panju.

Tekući broj šumarija	šumski predjel	sjekored	okružje	drvošek za godinu	broj stabala			Procjenjena drvna gromada m ³		Izklična cijena u krunama	
					jela		smreka	jelovo i smeđe	bukovo		
					jela	smreka	bukova	tvorivo i gradivo	gorivo		
1	Nadžak bilo.....	A/I	2, 3	1900	—	—	965	—	101	2558	1.388
2	Nadžak bilo.....	A/I	3	1901	5	—	1331	—	59	2629	1.264
3	Nadžak bilo.....	A/I	3	1902	—	—	2541	—	17	1819	789
4	Apatišan	A/II	4	1900	179	215	1286	2216	354	2629	11.376
5	Apatišan	A/II	4	1902	1441	1691	1267	6715	100	1787	29.469
6	Lomska duliba	A/III	3	1900	1065	63	1671	5628	620	5379	25.47
7	Konjska draga	A/III	4, 5	1902	3818	164	1027	6445	701	—	27.565
8	Begovača	A/IV	3	1901	228	83	444	1078	198	1494	5.518
9	Begovača	A/IV	3	1902	524	—	379	1179	103	1090	5.441
10	Begovača	A/IV	3	1904	563	20	747	1296	258	1951	6.700
11	Begovača	A/IV	3	1905	1104	101	765	1879	380	2748	9.746
12	Krasanska duliba	B/I	5	1902	—	—	540	—	6	973	611
13	Krasanska duliba	B/I	5	1905	—	—	1812	—	53	2776	1.899
14	Božin plan	B/II	4	1905	—	—	1240	—	—	1973	790
15	Visibaba	IV	1	1905	628	315	—	2282	—	—	11.285
16	Crni vrh	V	2	1905	92	25	643	261	806	—	4.044
17	Prošće	VI	3	1905	370	82	310	842	295	—	4.355
18	Kik	VIII	9	1905	—	—	395	—	284	—	1.024
19	Mali Javornik	IX	5	1900	—	—	218	—	266	—	852
20	Mali Javornik	IX	5	1901	—	—	367	—	318	—	1.019
21	Mali Javornik	IX	5	1902	—	—	480	—	386	—	1.236
22	Mali Jevornik	IX	5	1905	—	—	903	—	826	—	2.644
23	Kečina greda	I	7, 8	1900	—	—	3486	—	42	6753	6.235
24	Kečina greda	I	8	1901	—	—	1461	—	71	3146	3.089
25	Kečina greda	I	8	1902	—	—	1116	—	88	2941	2.964
26	Javorovo bilo	II	4	1905	265	—	799	189	155	2023	2.678
27	Ravno biace	III	4, 5	1905	150	—	702	01	70	1309	1.867
28	Švićko bilo	IV	5	1899	—	—	1472	—	—	1787	1.042
29	Švićko bilo	IV	5	1900	—	—	767	—	—	1160	697
30	Švićko bilo	IV	5	1901	23	—	1390	63	63	2226	1.733
31	Švićko bilo	IV	5	1902	43	—	557	10	19	1328	906
32	Veliki Lisac	A/I	9, 10	1905	403	17	3686	1227	4082	11714	20.651
33	Veliki Javornik	A/II	3	1901	311	34	125	1439	162	—	5.172
34	Veliki Javornik	A/II	3	1902	222	26	204	970	146	—	3.602
35	Veliki Javornik	A/II	3, 4	1904	404	38	895	1250	854	—	6.774
36	Veliki Javornik	A/II	4	1905	376	—	896	1105	904	3498	7.827
37	Duga stara	A/III	5	1905	1625	460	265	4423	5	545	18.307
38	Pavlovac	A/IV	2	1902	615	88	442	2685	315	—	11.815
39	Pavlovac	A/IV	2	1904	764	96	681	2332	474	—	10.937

Tekući broj	šumarija	šumski predjel	sjećored	okružje	drvosjek za godinu	Broj stabala		Procjenjena drvna gromada m ³			Isključna cijena u krunama
						jela	snreka	bukova	jelevo i smrek.	bukovo	
40		Pavlovac	A/IV	1, 2	1905	807	123	663	3281	729	2744
41		Samar	B/I	1	1904	1335 *	—	295	845 *	—	193
42	Škare	Samar	B/I	1	1905	626 *	—	188	403 *	—	53
43	Udbina	Melinovar	A/II	18	1904	681	—	—	1698	—	—
8.298											

* Borovina.

Gospodin kr. ug. ministar za poljodjelstvo imati će pravo prihvatići one ponude koje najpovoljnijima smatra, te može i sve ponude odbiti. Žaobina 10% izključne cijene.

Dražbeni i ugovorni uvjeti mogu se ugledati kod podписанog kr. šumarskog ureda i kod dotičnih kr. šumarija, te će se na zahtjev i dostaviti.

U Otočcu, dne 8. travnja 1905.

Kr. šumarski ured.

Svaku količinu

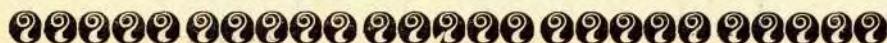
BREZOVE KORE

kupuje i dobro plaća

Em. Aug. Kracek,

tvornica burmuticah od brezove kore

— Bili Třemešna n/Labem u Českoj. —

K. broj 14.291.

Izkaz

o stanju zajedničke mirovinske zaklade činovničkih imovnih obćina bivše hrv.-slav krajine koncem godine 1904.

Goto-vina K f	Z a d u ž n i c e N a z i v	Nominalna vriednost		Opažka
		broj	K f	
		70.801	125.500	—
		75.602	17.000	—
	4% sjed. papirna renta	76.880	8.000	—
		79.210	10.400	—
		105.077	8.600	—
		107.661	10.800	—
	5% sjed. papirna renta	159.766	4.500	—
		195.206	6.200	—
	4% sjed. sreb. renta	44.696	20.300	—
	5% sjed. sreb. renta	44.201	700	—
		71.669	8.200	—
		2.736	34.400	—
		4.265	54.900	—
		4.758	30.900	—
	4% ug. krunска renta	5.679	4.900	—
		6.493	46.400	—
		8.667	20.200	—
		7.719	32.800	—
		10.823	6.000	—
		2.131	13.200	—
		2.284	12.800	—
	4% ug. razteretnice	2.991	8.800	—
		3.117	11.400	—
		3.210	2.200	—
		289	8.400	—
	4% hrv.-slav. raztere-tnice	829	8.000	—
		952	15.200	—
		1.032	6.200	—
	4½% hrv.-slav. regul. odštetne obveznice	1.235	10.200	—
		1.409	20.000	—
	5% hrv.-slav. zem. odk. obv.	620	3.600	—
		1.552	10.000	—
		1.643	1.000	—
		3.510	200	—
		3.511	200	—
		3.512	200	—
	4½% založnice hrv.-slav. zem. hipotekarne banke	3.513	200	—
		1.320	10.000	—
		1.764	10.000	—
		4.694	2.000	—
		4.695	2.000	—
		4.696	2.000	—
		2.103	1.000	—
		4.288	200	—
Iznos	811.09	760	10.000	—
			619.700	—

Dospjeli kamati zaračunavaju se redovito.

	Goto-vina K f	Z a d u ž n i c e		Nominalna vrednost K f	Opažka		
		N a z i v					
			broj				
Prenos	811 09			619.700			
			683	1.000			
			1.858	200			
			3.623	200			
			4.707	2 000			
			379	10.000			
			310	1.000			
			2.076	10.000			
			3.954	2.000			
			2.116	1.000			
			4.098	200			
			4.182	200			
			3.984	200			
		4½% založnice hrv.-slav. zem. hipotekarne banke	429	10.000			
			534	2.000			
			535	2.000			
			536	2.000			
			365	1.000			
			366	1.000			
			1.231	200			
			1.274	200			
			1.290	200			
			1.357	200			
			1.359	200			
			1.382	200			
			1.385	200			
			1.607	200			
			1.608	200			
			345	10.000			
			346	10.000			
		4% založnice hrv.-slav. zem. hipotekarne banke	347	10.000			
			348	10.000			
			349	10.000			
			276	500			
			741	100			
		Uložnica hrv.-slav. zem. hipot. banke	742	100			
			627	28.405	44		
Ukupno	811 09			746.605	44		

Dospjeli kamati zaračunavaju se redovito

Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada
odjel za unutarnje poslove.

Jedna gospodarska tezula i jedna boćica izvornog francuskog parfima

Uz vrlo jeftine cene razašijam iz prepuna mi skladista — vanrednosti radi poznatu

robu iz meksičkog srebra, i to:

6 kom. stolnih noževa iz meksičkog srebra, 6 kom. viljuška iz meksičkog srebra, 6 kom. jedaci žlica, 12 kom. kavnih žlica, 6 kom. dessertnih noževa, 6 kom. dessertnih viljušaka, 1 velika žlica za juhu, 1 velika žlica za mleko, 1 salonski svećnjak

svih 46 komada zajedno, samo for. 6·50

Svaki naručitelj dobije još osim gore navedenog garantirano dobro funkcionirajuće $12\frac{1}{2}$ kg. noseću gospodarsku tezulu. — Meksikansko srebro je sasna bijela kovina te za njezinu trajnost i kakvoću garantiramo kroz 25 god. Odprema sledi uz napred priposlani iznos ili pošt. pouzeće iz evrop. skladista

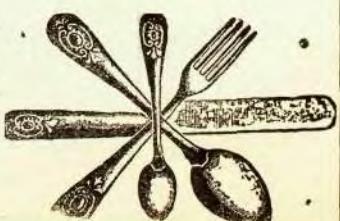
JOSIP DENKER, Central-Verkehrs-Warenhaus Budapest VII. Hernad ulica 54.

Za for. 3·40 uz poštan. pouzeće od Szepeškog platna za 6 podpunih gospojinskih ili mužkih košuja 90 cm. izvrstne kakovće, garanti-

Za for. 4·50 uz poštan. pouzeće šaljem 3 m. modernog suka za jedan elegantni ogrtač za gospodu u svima bojama prama želji.

Za for. 2·50 šaljem $4\frac{1}{2}$ kg. (po oštetećenog ličnog sapuna iz llijana, ruža, ljubica, rezede, jasmna, visibaba itd. uz unapred poslani novac ili poštansko pouzeće.

Radi velikog prometa ne mogu da šaljem uzorke. — Plavo emailirane lonce za kuhinje, fini proizvod uz jeftine cene. — Pokusna posiljka od 6 kom. kuhinjskih lonaca i 6 kuhinjskih zdjelica skupa samo for. 3·— uz pošt. pouzeće kod **JOSIP DENKER, Budimpešta VII. Hernad ulica 54.**

SADRŽAJ.

	Strana
Drvarska trgovina. (Nastavak)	201—209
Šumarske prilike i uredbe u Bosni i Hercegovini. Po Dimitzu.	210—237
Listak. Osobne viesti: Promaknuće. — Imenovanja.	237
Družtvene viesti: Zapisnik o sjednici upravljućeg odbora hrv.-slav. šumar. družtva, držanoj dne 13. prosinca 1904. — Sjednica upravnoga odbora održana dne 26. pr. mј.	237—240
Šumarsko i gospodarsko knjižtvo	240—241
Promet i trgovina	241
Različite viesti: Vlastelinstvo biskupije djakovačke. — Tečaj za lugare u Topuskom. — Nova naučna osnova za pučke škole i gospodarenje sa šumami. — Najljepša šuma u Englezkoj. — O natapanju šuma. — O izletu austrijskih lovaca u Dalmaciju. — U kr. šumarskoj akademiji. — O XXI. austrijskom šumarskom kongresu. — Mjesto šumarskog pristava	241—245
Oglaši	245—250

Šumske čekiće

najbolje i najtrajnije vrsti, kakove rabi slavno kr. šumarsko ravnateljstvo i mnoge druge ugledne šumske uprave, proizvodi uz umjerene i dogovorne ciene

Josip Vergles, orudjar
Zagreb, Mesnička ulica kbr. 6.